

A keblek fejlesztésére és erősítésére a Pilules Orientales közelébe semmi sem jöhet.

Szép, kemény és kifelttel kebel mindig nagy vágya volt az elegáns hölgyeknek, mert elengedhetetlenül hozzátartozik a szépség teljességéhez. Tehát nem fölösleges ismételni a hölgyeknek, akiknek keblei nincs elegendő módon kifejlődve, vagy azoknak a sokáknak, akiknek mellette nem rendelkezik az a ruganyosság, amelyet a mostani divat megkövetel, hogy egyedül a Pilules Orientales adják meg az ideális keblet, amely elegánsan harmonizál a derek kérésűségével.

Sok másféle szer és kezelést hirdettek még, mint csöszveztőt, de eddig mind hatástalanok bizonyult és kénytelen volt a Pilules Orientales-nak átengedni a teret, ahányt ma az egész világon ismernek és kedvelnek. De mindez nem tart vissza némely utazót attól, hogy időről időre ismét csodaszereket ne hirdesse a maga készítményét. Ezek az ígéretek, sajnos, nem váltak be a hölgyeknek az a része, amely hitelt ad ezeknek a csabító magasztalásoknak, a nagy költés ellenére is csúdlók.

Ezek a hölgyek jobban tették volna, ha mindjárt a Pilules Orientales-t használták, mert akkor sok esélődést elkerültek volna.

Azon hölgyek száma, akik a Pilules Orientalesnek köszönhető a gyönyörű méret, nagrobodik napról napra és a hátjuk kitűnik dicserő levelekből, amelyeket — hivatali titok akadályoz abban, — hogy teljes szövegükben közöljük, de amelyek a Pilules Orientales elvitathatatlan hatásának őszinte és autentikus bizonyítékai.

Igy ír pl. de C... hölgy: *Teljesen meg vagyok elégedve azon eredménnyel, amelyet elértem a Pilules Orientales-től. Legyen tisztelt, miszerint kérelmet fogom Önnek tanúsítani, s hogy fogok jó és jól érdemelt reklámot csinálni az Ön piluláiról.*

Mme de C... rue Bayen, Paris.

Es a másik: *Uram! A Pilules Orientales nagyon jól tesznek és kívánhat esekért, látom örömmel azon becsületet lassan eltűnni, amelyek körülvevették keblemet. Most már nem esem kétségbe, hogy szép keblet fogok visszakapni, amelyet több év óta elvesztettem.*

Louise M... rue Franklin, Passy.

A Pilules Orientales használatát által esodálatoosan megelégednek a fiatal leányoknak épp úgy, mint azon hölgyeknek, kiknek keblei tökéletlenül van kifejlődve vagy száradtság és betegségekben szenvedtek.

Gyenge egészségű és szervezetedü egyének is bevehetik azokat, ahogy a következő két kivonattal mutatja:

Uram! *En nagyon meg vagyok elégedve a Pilules Orientales-val, amelyek nemcsak kisé nagyobb keblet adnak, hanem egészségesebb is vagyok. Ma 20 éves vagyok, virágérem voltam a legeszebb gyermekkorom óta és csak azért, hogy csasz az Ön Piluláit, látom egészségemét eltűnni.*

Mlle G... place St.-Pierre, Tonnois.

Uram! *A barátom, akitől megemerttem a Pilules Orientales-t, nagyon meg van elégedve. Sőt gyomorgéret voltam, amelyek eltűntek.*

L. F... rue Courage, Granville.

Igy a Pilules Orientales nem ártnak soha sem az egészségnek, sem a gyomornak. Különben kizárólag ártatlan és jótévő anyagokat tartalmaznak s nem vesztélyes szereket, mint azazn vagy más és soha nem merült föl panasz 30 év óta, amióta minde országbeli hölgy és fiatal leány használja.

Az orvosok maguk elismerik érdemét, rendelik pácienseiknek, amit a következő levél bizonyít:

Uram! *Több is rendeltem a kitűnő Pilule Orientales produktumát az én pácienseimnek és örömmel kijelentem be a a hölgyeknek az a része, amely hitelt ad ezeknek a csabító magasztalásoknak, a nagy költés ellenére is csúdlók.*

A kezelés jó hatása azonnal kifejezésre jut és tökéletes lesz a hatás 2 hónap alatt, sőt gyakran néhány hét alatt, ahogy a következő két levél mutatja:

Uram! *Én meg óta szedem a Pilules Orientales-t és már megelégedéssel megfogom eredményt veszek észre.*

Mme H... L... rue Condart, Marseille.

Uram! *Esennél sietek Önnek gratulálni Pilules Orientalesért amelyet jobban lehetne csodapilulának nevezni, hogy egyetlen ügy elégedő volt, hogy eltűntesse mélygyomorságot, amely keblet mindkét oldalán volt. Most gyönyörű keblem van. Az én puha mellem megkeményesült, s én az Ön Piluláitól el vagyok ragadtatva.*

Mme A... L... Vevay, Seje

Itt félbeszakítjuk a citátásokat, amelyek a Pilules Orientales hatását mutatják, amelyek nem engedik összetéveszteni egyikével sem azoknak a nem reális napról-napra megjelennek.

Itt félbeszakítjuk a citátásokat, amelyek a Keleti pilulák hatását mutatják, amelyek nem engedik összetéveszteni egyikével sem azoknak a nem reális szerekeknek, amelyek napról-napra megjelennek.

Igy tehát a hölgyek, ha javítani akarják kebelük esztétikáját, ha mellük nem elég kiterjedt vagy kemény, ne habozzanak a Pilules Orientales-hoz folyamodni. Néhány hét alatt legkedvesebb ohajukat teljesítve fogják látni és nem fogják legszebb derekuk megáldott haritnójukat irigyelni. Meg lesz lepetve és elragadtatva az onnel teljesül gyönyörű álmukkal.

Fgy ügy Pilules Orientales ára, használati utasítással együtt 645 postautalványon való beküldése ellenében, vagy 675 kor. utánvétellel.

J. Ratle, Pharmacies, 45, rue de l'Echiquier, Paris. Raktár Ausztria-Magyarország részére: Török József gyógyszerész, Budapest, VI. ker., Király-utca 12. sz. Vertrieb Franz Kosmet, Artikel Wien, XII. Bez., Teichackerergasse 5.

Mit kiabál?

hiszen mindenképpen már, hogy a

MÁGNÁS

CIPŐKRÉM

Minősége kitünő
puhit, lisztit.
fényesít.

Gyártja: **HERCZEG és GEIGER**
Csasz. és kir. udvari szállító Budapest.
KAPHATÓ MINDENÜTT

46. SZ. 1913. (60. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ: **HOITSY PÁL**

BUDAPEST, NOVEMBER 16.

Szerkesztőségi iroda: IV. Vármegye-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám ára 40 fillér.

Előfizetési feltételek: Egészévre — 20 korona. Félévre — 10 korona. Negyedévre — 5 korona.

A Világkrónika-val negyedévenként 1 koronával több.

Külföldi előfizetésekhöz a postai meg határozott viteldij is esatolandó.

Aranyérem, Wien 1912.

IDEGGYÖNGE FÉRFIAK

elgyöngült erejüknek visszatérését elősegítik az

EVATON-TABLETTÁK

által. Kérje az orvosi véleménygyűjteményt. Minta K 4.20, 1/2 katon K 10., egész katon K 18. utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében:

St. Markus-Apothek, Wien, Hauptstrasse 130

Főleraklat... Hunala-gyógyszertár Budapest, VII. ker. Erzsébet-körút 56. sz. — Dr. Flesch Emil gyógyszer tára, Győr. — Kapható minden gyógyszerárban

MEGJELENT

katonai puská a mellényzsebben

a 7.65 és 9mm-es **Frommer**

Baby-pisztoly

nagy kaliberű, hatlövetű mellényzsebbe való legyver katonai puskázavárattal, a Fegyver- és Gépgyár R.-T., Budapest, gyártmánya. Kapható minden jobb fegyver-kereskedésben.

Magyar structollipar.

Guttman Antal

Structoll-kócsag

raktára **IV., Bécsi-utca 1.** (főemelet).

Dus választék! Telefon 91-13.

K. NUTH KÁROLY

Os. és kir. fensége mérnök és gyáros.

József főh. udv. szála.

Gyár és iroda: Budapest, VII. ker., Garay-utca 10.

Központi víz-, lég- és gőzfűtések, légszusz és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb. — Tervek, költségvetések, jövedelmi előirányzatok gyorsan készíttetnek.

Vásároljon

osztálysorsjegyet

a Török-palotában
Budapest, IV., Szervita-tér 3/c.

Fiók: V., Váci-körút 4. Telefon 11-58.
Távirati cím: „Törökek” Budapest.

1/4 sorsjegy 1/8 sorsjegy 1/16 sorsjegy 1/32 sorsjegy
K 12— K 6— K 3— K 1-50

Huzás már november 20. és 22-én.

A GÖDÖLLŐI KIRÁLYI KASTÉLY NAGYTERME. — Zádor István festménye.

XV.

Henrik csak késő délután ébredt föl. Átment Budára... Kocsija mentől közelebb ért a kicsiny fehér ház felé, a mely neki most már hónapok óta otthona volt, Henrik szíve annál erősebben dörömbölt. Kíváncsi volt, aggodalmas, izgatott és restelkedő. De mert restelkedő volt leginkább, nem ment át Annához. Nem mert átmenni. Elbújt a lakásában és másnap reggelig a hálószobájában az ágy lábánál álló hosszú széken hevert. Oda feküdt le délután és ott hentegette ruháitól reggelig.

A hosszú, félkábulatban töltött órák alatt mire gondolt Henrik? ... Fanyar szeszély ki-nozta őt és újra azt a henyeséget és azt az unalmat érezte, a mi serdülő fiú korában életének hű társává szegődött. Henrik most is elmerült a lustaságba és az önmarczangolásba, de még ezt is lassan, renyhén végezte, közben sok fájdalmas gyönyört érezve. Órák hosszat gondolataiban azzal bibelődött, hogy minden felelősséggel a leányt igyekezett terbelni. Őt okolta, rá haragudott. Eszébe jutottak a leány apró kaczerkodásai, azelőtt tükrös jellemének néhány foltja, a mi a Henrikkel való barátkozás óta keletkezett. És a férfi, a mi maga is kaczerkodott a fájadalommal, a leányt hirtelen rossznak és álnoknak látta. Még testileg sem találta most szépnak.

— Hátha — gondolta, — a bíró, a távoli völgyéni, mindez csak kaczerőség, kitalált dolog, a mi csak arra való volna, hogy én kérjem meg az ő kezét.

Es Henrik látta, hogy páros viaskodásban hogyan sújt le a kardja a bírónak domború falusias mellkasára, látta Annát sirva lelkendezni és látta saját magát, a mint a tanácsossal a leányért viaskodik. Henrik most — bár egyedül volt — mosolygott. A mosolyában gúny és fölény volt, nevetést a bonyodalmon, a melyeket gyermekeseknek ítélt és elhatározta, hogy a leányt nem veszi el... Mit fog csinálni? ... Hagyja a dolgokat történni... Néző lesz és — nézni fog. Több semmi...

De a hogyan tovább tételődött, hirtelen más képeket látott. Anna tűnt fel most előtte, megalázó nászéjszaka után, a mint égő, nedves szemét és bomlott kifejezésű arcát a két tenyérébe rejt. Fiatal életének nagy, gyalázatos fájdalomát alacsony ablak vidéki ház szobájában sirja el... Kívül piac és a petrezselymek és a kofáknak a szaga betódul a szobába...

Henrik ideges lett. Fekvő helyzetében a lábait összecsapdosta és gyömöszölte a hosszú székét, a melyen pihent... Eszébe jutott, hogy mégis Anna volt az a nő, a kivel a legtöbb időt töltötte egyhuzamban együtt... Mégis Anna látszott arra elhivatottnak, hogy a Henrik életében az igazi legyen, mégis Henrik bontotta ki Annának a lelkét és Anna bizonyosan, oh egészen bizonyosan, nem tud majd más férfival élni, mint ő vele. Elveszítí gyökerét, elfonnyad, az arca sárga lesz és egész életén át csak háromszáz szót fog használni, hogy tompa gondolatait közölje... Henrik most szomorú lett, igazán, észintén szomorú és most a leány is megint szép volt a számára, jó, tiszta, nemes és előkelő, olyan, mint akkor volt, a mikor Henrik őt megismerte.

— Végre mégis kötelességeim vannak vele szemben, — gondolta Henrik. Azután maga is elcsodálkozott azon, hogy észébe jutott ez a szó: kötelesség, a melyet eddig sohasem használt önmagával való hosszú és gyakran igen érzelmes beszélgetései közben. Kötelesség, — ez a szó nem fordult eddig elő életében, a mely mostanáig nem volt egyéb, mint a szerelemmel és a szenvedéssel való gyáva kaczerkodás és melabús duzzogás... De az új szó most megkapta őt, megaczelosította,

szinte frissé tette. Míg a hajnali kertben reszkető harmat ült a kevés virágra és a királyi fenséggel és királyi lomhasággal kelő nap sugarainak aranyos langyossága kinyitotta az énekes madarak csőrét, Henrik is megfiatalodott, erőssé lett. Lelkének száz muzsikát játszó gazdag orkesztrumából most a férfiaság erős utemei csendültek fel. A lagy, nőies Henrik most férfi akart lenni, lovag, hős, kötelességtudó ember. Vasban és páncélban akart járni és azt akarta, hogy kemény és tiszta lelekkel, nyugodt öntudattal imadhassa istenét. Olyan életet akart élni, hogy bármely nap nyugodtan nézhessen szembe a halállal, a mely minden nap elhurocolhatja őt.

Henrik most komolyan ezt akarta, komolyan ezt hitte magáról és új férfiaságának heves lendületével elhatározta, hogy megmenti. kiszabadítja Annát.

A mikor délután a kertben Annával találkoztak, mind a ketten zavarodottak voltak. Henrik még inkább, mint Anna, a férfi még a leánynál is inkább látszott reselni, hogy az másnak a menyasszonya lett. Henrik el volt telve jó szándékkal és vétkesen hitte magát... Anna is komolyan meg volt illetődve, bár a sok heti szerelmi játékban megmérgezett lelke tetszelgett az új fájadalomban, abban, hogy elszakítják a férjétől, a kivel még be sem vallották egymásnak, tudott szerelmüket. A leány is — Henriknek engedelmes neveltje — már értett ahhoz, hogy kíváncsi, jól eső szenvedéssel izelje a lelki bajok zamatját, már ő is tudta, hogy a szenvedésnek és az önmarczangolásnak fenékén szomorúan fenyülő gyöngyként egy csábító és elfogyaszthatatlan csepp rejtőzik.

De Henrik nem látta most ezt Annán. Ő most a leányt tisztának, fehérnek, báránynak látta. A saját maga áldozatának. Henrik most képtelen volt a dolgok fenekére nézni. Az új érzés elvette látását és itéletét. Ő most csak jó akart lenni, egyenes és önfeláldozó. Lelkében egyetlen hatalmas tavaszi robajlással tört elő a férfias érzés és nehezen induló beszélgetésükben még csak nem is gúnyolódott az új helyzet fonákágain.

A leány sorban, rendben elmondta, hogy mi történt. Azt hitte, tartozik azzal Henriknek, ha a bíró nevetségessé teszi.

— Nagyon mulatságos volt, — mondta, — a mikor búcsúzott... A mikor kezét csókolt és megígérté, hogy ősre komoly szót mond nekem, igazán mulatságos volt a meghatottságában.

— A más meghatottsága mindig mulatságos, ha nem érzünk vele. De ha magunk is osztjuk a meghatottságot, akkor az, a mit neveltségnek hiszünk, pillanat alatt fenséges lesz, — mondta Henrik.

— Maga pártolja őt, Henrik? ...

— Nem! ... Nem pártolom. Ezt maga jól tudja, Anna...

— Honnan tudnám, — szölt a leány panaszosan, majd pár pillanat múlva hozzátette. — Honnan tudnám, a mikor maga így beszél, Henrik...

Henrik elgondolkodott. Apró lépésekkel fel-alá jártak a nyárdelutáni kertben. A házban mindenki pihent. Szótlatlan jártak fel-alá. A járás mellékes volt, a testüknek épen hogy valami gépies munkát kellett végeznie, nehogy fiatalos erővel kitorjjon belőlük mindaz az indulat, a mi bennük feszült. Még a kezük is elfoglaltságra vágyott. A leány tört ág leveleit tépdeste, Henrik kis pálcikával a fehér kavicsokat pofozta.

— Hát hozzá megy? — kérdezte végre Henrik és a hangján is megérzett, hogy nehéz fuldoklással jön ki belőle a szó. Mintha nem is a

torokából, hanem mélyebbről, egyenesen a kebelből törne fel fájdalmas végzettséggel a szó. Henrik érezte, hogy életre szóló dolgot mond.

A leány lehajította fejét.

— Nem tudom... talán... minden apától függ... de azért még semmi nincsen eldöntve...

— És mintha a leány ebbe belefáradt volna, leült egy padra. A férfi melléje.

— Ne menjen hozzá... ne menjen ahhoz az emberhez, — mondta Henrik.

Anna — ő is az egész életet érezte ezekben a percekben — nem felelt. Nem tudott felelni.

— Ne legyen annak az embernek a felesége, — mondta Henrik és lefelé hajította a fejét. (A feleség szó ebben a percben szinte könnyekkel dagasztotta Henrik lelkét.)

Azután a férfi föltekintett, Annára nézett és a hangja csuklott, a mikor mondta:

— Legyen az én feleségem, Anna...

A leány keze vonaglott. Öntudatlanul tovább akarta tépdéni a tört ág leveleit, de nem tudta. A keze reszketett. És felelni sem tudott.

Henrik folytatta. Daczosan, a saját megilletődésével küzdve, de hogy teljessé tegye ezeket a perceket, a maga szemérmességén erőszakot téve, mondta:

— Ezt még sosem mondtam, Anna... Senkinek sem mondtam, hogy legyen a feleségem... Most mondtam először és magának mondtam, Anna.

A leány lehajította a fejét. A sima fekete haja középtől kétéfelé volt fésülve és Henrik a haj közötti vékony választék-csíkot, a fehér bőrt nézte, úgy várta a leány nagy választát.

— És miért mondja ezt nekem, Henrik? — kérdezte a leány és még mindig nem nézett Henrik szemébe.

— Mert szeretem, — mondta Henrik...

A leány fölemelte fejét. Nagy, hű szemével a Henrik szemébe nézett.

— Szeretem, — mondta Henrik most már halkabban.

A leány szeme nagy benső fényben égett.

— Henrik, — mondta, — maga nekem ugyanaz, a mi én vagyok magának...

— A feleségem lesz? — kérdezte Henrik, de már nem a korábbi indulat egész fenséges erőjével, inkább csak azért, hogy teljessé tegye a dolog nagyságát.

— Engedelmeskedem magának, Henrik, — mondta Anna és most ő érezte azt az önmagával küzködő szemérmes megindultságot, a mit az előbb a férfi érzett és a mi a vajadás fájdalomával ihletti meg a vallomást...

— Köszönöm, — rebegte Henrik...

Az ajkát a leányéhoz közelítette, de valami nagy, mátkai szeméremben visszahúzta és csak a leány égő homlokát csókolta meg. Azután Anna két kezét csókolta, hosszán, sokáig, benső megindultsággal és akármelyik kezét csókolta, a leánynak mindkét kezét a saját kezében tartotta.

Csak nagysokára tudtak megszólalni. Henrik volt az első.

— Most mindent megmondtam magának, Anna, — szölt öntudatlanul szép ünnepélyességgel.

De mert a régi Henrik is feltámadt benne, szeretnie volna a leánytól megkérdezni, hogy nem volt-e a vallomása alatt neveltség. De ezt a kérdést elnyomta magában és ez volt az ő első titka Anna előtt.

— Mindent megmondtam magának, Anna, — ismételte Henrik.

— Henrik, — sügta a leány és égő arcát a férfi kezére hajította.

Henrik nagy, kimondhatatlan lágyságot érzett. Megindult benne a szív és ebben a perc-

ben átérezte egész életét. Nem gondolatokban, de érzésekben. Fojtott könnyek bujkáltak a szemében és ha most beszélni merészel, akkor biztosan elzokogja magát. Múltja és jövője mind a jelenben — a jelen időnek egyetlen egy pillanatában — folyt előtte egybe és tisztának, megváltottnak érezte magát, mint a haladó, a kit feloldottak minden bűne alól... A leány lelkét a jövőndő szárnyainak csapkodása érintette és úgy érezte, hogy új, aranyos világ nyílik meg előtte. A padon ült, hallgatótt és a kezét lágy elmerüléssel a Henrikében nyugtatta.

— Menyasszonyom, — mondta még Henrik és ebbe a szóba, a minél többet nem tudott mondani, belefáradt a keble... Most volt élete elhivatottságának teljességében. Tudott szeretni, egész szívvél tudta szeretni azt, a kit akart. A könnyei megeredtek. Nedves arcát fuldokló csókok között hozzáértette a leány kezéhez, a melyik az ő kezében úgy reszketett, mint egy szív.

XVI.

Egyetlenes, boldog hetek következtek most Henrikre és Annára. Boldogságuk most teljes volt, mert bevallott volt, nyílt és odaadó. És boldogságukat gyarapította, hogy az egy nem megoldott, nem kielt, nem véget ért, hanem várakozó és reményteljes, inkább a jövőben, mint a múltban gyökerező boldogság volt.

A jövő!... Sokat beszéltek erről egymással, de azért tiszta képek nem volt róla. Terveket kovácsoltak, de ezek inkább álomkastélyok voltak, mint józan, földi czélok. Egyetlen egy dologban voltak csak bizonyosak, abban, hogy Anna most már semmi esetre sem megy a másikhoz, a leány már nem a vidéki bírónak a menyasszonya. És Henrik, mikor veszi el a leányt?...

Úgy tervezték, hogy ősszel vagy kora télen. Előbb bevárják a nyár végét, a mikor a fürdőzéstől hazatérő bíró végreles választást Budára jön Annához és a szülőkhöz. Előbb a mássikkal intézik el a dolgot ketten (vagy Anna elintézi egyedül?) és Henrik csak akkor kéri meg a szülőktől a leány kezét.

Miért nem előbb? ... Ezt maguk sem tudták. Azon a délutánon, a mikor szemérmes, önmagukkal küzdő erőfeszítéssel vallottak meg egymásnak szerelmüket, nem került szóba az, hogy Henrik mikor tesz eleget a formáknak és mikor kéri Annát annak rendje és módja szerint feleségül... Később szó esett róla, de csak ritkán. Maguk sem tudták, hogy miért, de az utolsó formáságról nem beszéltek szívesen.

Anna attól félt, hogy szülei nem egyeznek bele a Henrikkel való házasságába, csak akkor, ha látják, hogy a leány végképen elutasítja a bíró. Előbb ki kell kosarazni a régi kérést és azután majd könnyebben hajlanak az öregek... Ez volt az Anna számítása. Henrik pedig hagyta, hogy a leány gondolkojjék helyette és szívesen tűrte ezt az állapotot, a mi a romantika mézét csurgatta barátságukra. Henrik most a más ember menyasszonyának a völgyéne volt, titkos völgyéni, a ki nem kellett, hogy a bevallott mátkaság minden félszeg terhét hordja és ez tetszett neki.

Völgyényt és menyasszonyt játszottak és ezzel telt a nyaruk. Óvatosság, rejtőzködők voltak és Henrik most még ritkábban járt át a tanácsosokhoz, úgy hogy azok semmit sem gyaníthattak, bár a szülék nem egy halk jelét adták annak, hogy jobb szeretnék, ha Anna inkább a kelengyéje fehér vászna fölé hajolna, mint hogy Henrikkel verseket olvas és virágokat szed... De azért így is majdnem egész napon át együtt voltak.

Barátságuk gyengéd volt és szemérmes. Henrik, bár magában hitte, hogy a leány igazi menyasszonya neki, még most is inkább úgy bánt vele, mint valami távoli herczegnővel. Gyakran csókolta menyasszonyának újait és ez volt testi szerelmének leglelkesebb hevülete. Légies viszonyukat a féltés, a tartózkodás és a szemérem a régi pásztoridilleknek aranyos porávil vonta be.

De ha barátságuk tisztasága érintetlen is maradt, ez a megállapodott, végső szerelem azért nagy változást hozott Henrik lelki életében. Henriknek lelki élete, a szerelem minden földöntúli tisztasága daczára, szinte eltestiesedett.

Graf Festetics Géza, a székesfehérvári új alpolgármestere.

A fiatal ember, a ki eddigi életét javarészt olvasmányokkal, lelki tépelődéssel és önmarczangolással töltötte, a kinek múltjában a sok szenvedés és reneteg megpróbáltatás eddig leginkább csak lelki kivetítődés és belső könny volt, most anyagiasabban látta a dolgokat. Megérezte az érett nyár illatát, megértette a föld zsirját, a gyümölcs húsá elragadtatással töltötte őt meg és több érzéke volt más nők testi szépsége iránt is. Ha egyedül ment az utcán, most gyakrabban fordult egy vékony, a szoknya örvénylésébe elvessző láb után, mint azelőtt és gyakran kapta magát rajta azon, hogy egy-egy csipőnek a ringása agyába kergeti a vért... Sőt Henrik legisztább szerelmének legisztább heteiben megettette azt is, hogy éjszakának idején néha elszökött hazulról. Földszintes lakásának utcára nyíló ablakán át ugrott ki a teliholdas augusztusi éjszakába, esőköpenyének kámszáját forró feje fölé húzta és elindult a Délvisut irányába, a hol apró kávéházakban könnyen talál játszói kalandra a budai ember... Henrik mindezt jóhiszeműen, szerelme tisztaságának minden mooskos csorbítására nélkül tette. Szerelmes volt, más ember menyasszonyának a völgyéne és a derűs, boldogságban megváltott férfi ilyenkor úgy kereste a nők keskenyvágsú ajkát és vékony kezesüklőjét, mint a virágot vagy a holdfényt.

Annán is változatott a bevallott szerelem. Mind asszonyibb lett, követelőzőbb, hiúbb, hazugabb, kaczerább, féltékenyebb és szeszélyesebb, de azért engedékenyebb is lett, odaadóbb és ragaszkodóbb. Anna kimondhatatlanul szerette Henriket. Szerelme édes kéjjel furdott tiltott és titkos barátságuknak bújájában, a mi érintetlen életének legnagyobb eseménye volt. Úgy érdeklődött a Henrik dolgai iránt, mint a feleség szokott a férje ügyei iránt. Figyelte más házassálegket bajait és elhatározta, hogy ő másképen, a többiekénél külön módon fogja a házassálegket berendezni. Gondosan ügyelt a Henrik apró szokásaira, öltözködési módjára, étkezésben való izlésére és gyakran elfelejtette magát a bútoros üregek kirakatai előtt, a hol a vastag belga üveg mögött terített hitvesi ágyú hálószoba mutatkozott mindenki kíváncsi szemé pillantásának kitéve... Anna komolyabban vette magát, többet tartott magáról, mint azelőtt.

Aranyos kedvben éltek. Még mindig a hegyek között kószáltak, lepkére vadásztak, a Dunán csónakáztak és a víz partján levő rekettyésben játszadoztak. Sokat trécseltek és még többet hallgattak együtt, egymás kezét fogva, egymás szemébe elmerülve. Néha átmentek Pestre is és Henrik ilyenkor mindig valami apró ajándékot vásárolt Annának, keztyűt, ezüst retikült, kis zseborát, apró porcellánvázát vagy más csecebecsét. Egy ízben Henrik ezüst kulcstartót vett a leánynak, a ki erre megjegyezte:

— Majd jó lesz a háztartásunk számára.

— Igen, — felelte Henrik és arca sugárzott.

Másnap Anna lepte meg Henriket ajándékkal. Vékony aranygyűrű volt, benne káma. A kámaes gyűrű nem volt nagyon régi és nem volt nagyon művészi, de viszont megettette Anna vékony zsebpénzének három esztendei gyűjtését és Henrik boldogan tűrte, hogy a leány mátkaságuknak ezt az egyetlen gyűrűjét újjára húzza.

Anna Pesten a divat iránt is érdeklődött, követelőző irigységgel nézte a gazdagon czicromázott hölgyeket, de azért bizonyos nagy megelégedéssel is. Hitte, hogy hónapok múlva neki is lesz ebben része. Henrikől ígéretet vett arra, hogy Pesten fognak lakni. A férfi beleegyezett. A leány azután jövőndő terveit adta elő. Henrik majd megint éjjel dolgozhat és délig aludhat, úgy mint régebben.

— Nehogy a házasság korlátait érezze, — mondta a leány naivul.

Igen ritkán, igen jelentéktelen összezördüléseik is voltak. A ki nem élt, földi módon be nem teljesedett szerelm kívánta ezt, az az észrevehetetlen egyhangúság és unalom, a mi a legboldogabb, nyugodt szerelm mögött ideges követelőzéssel ásit.

Anna egy napon véletlen önfelédtségben azt mondta Henriknek:

— Te!

Henrik, a ki azt akarta, hogy házassálegük alatt is magazzák egymást, ezért nagyon leszóltta Annát. Egy óra hosszat duzzogtak, végül is a férfi kért bocsánatot a leánytól és engeszteléként ő mondta aztán Annának kézesókok között:

— Te!

De csak egyetlen egyszer mondta és azontúl is mindig magázták egymást.

Máskor azon kaptak össze, hogy Henrik vonakodott megmutatni Annának azt a félig kész kéziratot, a melyik — ha befejezi, — az Ellsler Fanny-darab lesz. Henrik több okból vonakodott az írást a leánynak megmutatni. Restelte a befejezetlen munkát, közönséges dolognak tartotta, hogy szerelmesét olyan szavakkal kábita, a mit egyedül a művészet gyarló imádatában irt és azonfölül még igen rossznak és éretlennek tartotta a munkáját. Anna képtelen volt arra, hogy a Henrik belső indokait megértse. A mikor látta, hogy a férfi nem enged, sirva fakadt és a kertből befutott a lakásba. Henrik daczos erővel tartotta magát vagy két óra hosszat, azután megtört. Inasával beküldte a javításokkal teli kéziratlapokat a leánynak. Az kihozta őket a kertbe. Ott olvasta a felszindarobot a piruló, restelkedő Henrik előtt és minden sort fenségesnek talált, minden szóért itélet és megértés nélkül lelkesedett...

Henriket ez belül verte, bántotta, de azért hódoló engedelmességgel kért bocsánatot a leánytól és megígérté, hogy a jövőben minden sorában részeltetni fogja őt... Azután hetekig nem dolgozott a darabján.

Leghosszabb haragjuk így keletkezett:

Anna egy napon restelkedve mutatott egy canale grandés, holdsütéses képes levelezőlapot, a mit a bíró — másik völgyéne — írt neki.

— Ez már a tizedik — mondta — és anyuka azt akarja, hogy feleljek neki... Eddig egyikre se válaszoltam és nem is szóltam róla magának... Henrik... Nem akartam bántani magam...

Henrik elsápadt. Nem a féltékenység győtt, — oh, Annában egészen bizonyos volt — hanem a velencei lapon át megérezte, hogy közeledik a nyár vége, a bíró választást jön és a mi eddig csak játékosan volt komoly, csak a benső életben volt igaz, most a külső életben is az lesz... Leánykérés következék, hivatalos írások, anyakönyvezető, eskető-pap, szerződések... mind olyan dolgok, a melyektől Henrik azelőtt fázott. (Folytatás következik.)

A GÖDÖLLŐI KASTÉLY.

Ha Gödöllőt «magyar Versailles»-nek nevezhetjük, egy másik, de teljesen elfelejtett királyi kastélyt és környékét megajándékozhatjuk talán a «magyar Marly» jelzővel. Ez a mácsai királyi kastély és park; mint az erdőben alvó szépség, régóta várja az ébresztő királyi csókot.

A hetvenes évek óta áll készen, fényesen, művésziesen berendezve a mácsai királyi kastély; s máig nem volt szerepe. Már születésekor el volt átkozva. Lónyay akkori pénzügyminiszternek köszönheti létezését, a ki a királyi ház iránti lelkesedéstől áthatva, a gödöllői kastély megvásárlása után egy másik kastéllyal kívánta meglepni a királyt. A pompás ajándék megépítéséről azonban csak akkor szólt, mikor már teljesen elkészült. A parlamenti ellenzék kifogásolta az utólagos bejelentést. Mikor a király értesült a mácsai királyi kastély építésének körülményeiről, kijelentette, hogy oda soha nem fog elmenni. Csak Erzsébet királyasszony látogatott el egyszer-kétszer Mácsára.

Azóta a királyi módra berendezett termek nem láttak senkit az uralkodóházból. E körülmény csak egy igen szerencsés halandónak kedvezett: egy szürke erdőmesternek, ki egyedül lakik a mácsai kastélyban.

Mióta Erzsébet királyasszony elköltözött tőlünk, azóta Gödöllő is évről-évre elhagyatottabb lesz. Kerzl dr. a király orvosa véleménye szerint a gödöllői klíma utó-szezonképen jót tesz a felségnek s így rendszerint a késő őszi szokott idelátogatni a király.

Míg Toscanai Ferdinánd főherceg élt, egy külön lakosztályt foglalt itt le magának állandóan.

A gödöllői kastély néhány alkalmazottja és különösen a lakosság meleg rajongással beszél a múltrol. A királyi család ekkor hónapokon át lakott itt, Mária Valéria főhercegnő és Rudolf trónörökös itt élte legszebb gyermekkorát.

A gödöllői királyi kastély berendezésében

azóta nem változott semmi. Minden úgy maradt, mint azt annak idején — a hetvenes években — a királyi pár izlése diktálta. A mintegy százötven szoba butorzata a hetvenes évek tömör, gömbölyded butor-stíljét mutatja, dús aranydíszítéssel, vörös plüshuzatban.

Grassalkovich herceg idejéből egyetlen terem maradt: az ebédlőben, teljesen változatlanul, benne Mária Terézia királynő és családja arcképével. A kastély újabb berendezésekor tömördek bútort, gyertyatartókat, kisebb-nagyobb ezüst- és bronztárgyakat, sőt festmé-

Zádor István festménye.
RÉSZLET A KIRÁLYI KASTÉLY FOLYOSÓJÁRÓL.

nyeket stb. egyetlen nagy raktárba halmoztak össze, melyek értékét hozzávetőlegesen másfélmillióra teszik, valamennyi muzeális értékesség.

A rengeteg sok szoba falai sokszor egyhangúknak tűnnek fel a kevés festménytárgy hiányában. A falakat díszítő képek többnyire sablonos parforce-vadászati jeleneteket ábrázolnak. Néhány közepes bécsi piktor munkája közt a Mária Terézia családja csoportképén kívül, mint történelmi vagy művészeti érdekesség «Simonyi öbester Versaillesben» és a király és királynő egy sétalovaglásáról festett akvarell jöhet számításba. Az előbbi Munsch bécsi festő munkája, az utóbbiról hiányzik a művész neve.

A dohányzóban egy igen érdekes, művészi zöld fayence kályha érdemel különösebb figyelmet, hol hat relief a magyar történelemből vett jeleneteket ábrázol, Árpád fejedelemmé választásától, I. Ferencz József királyá koronázásáig. A pompás kályha állítólag a Bánffy-család ajándéka.

Külön beható tanulmányozást érdemel az udvari kápolna ugyancsak Grassalkovich idejéből. Nemes barok-stílus, a főoltár izléses műremek, fekete és színes márvány, dús aranyozással. Az oltárkép egy XVIII. századbeli olasz művész műve bizonyára. Itt minden érintetlenül maradt meg a maga szépségében. E templom benseje külön művészi látványosságzámba mehet; csodálatos, mily kevés a látogatója. Az egyik szögletben látható az a *jeruzsálemi oltár*, melyet ő felsége jeruzsálemi útjáról hozott. Egy gyöngyházból kirakott templom tetején kettős kereszttel: a pikanteriája e műtárgynak az, hogy ennek dacára héber felirat díszel rajta.

A kastély belsejéről és a templomról készített festmények Zádor István festőművésztünk jeles talentumáról adnak tanúságot, ki állandóan, sok szeretettel dolgozik a gödöllői park festői részleteinek visszaadásán.

Lendvay Károly.

A GÖDÖLLŐI KIRÁLYI KASTÉLY A BELSŐ PARK FELŐL. — Erdélyi fényképe.

A KÁPOLNA.

BIEDERMEYER-SAROK.

SZALON.

A GÖDÖLLŐI KIRÁLYI KASTÉLYBÓL. — Zádor István festménye.

A SZÜLETETT FÉRJ.

ELBESZÉLÉS. IRTA SZINI GYULA.

A fekete kávé után Borlaky fölkel, valamit dörmögött a bajusza alá és elment a kaszinóba. Neje és Szirt Géza magukra maradtak. A falusi nyaraló verandáján elernyedve, boldogan nyújtóztak. Mámorosan néztek egymás szemébe, mert az ebéd után való líkőröktől kissé megszédültek.

— Jó, hogy elment — kiáltott föl megkönnyebbülve Géza.

— Ki? — kérdezte az asszony.

— Ez a Borlaky. Kis hija, hogy ki nem fakadtam ellene! Itt ült a nyakunkon és nem akart odébb állni. Nekem kellett őt szóval tartanom.

— Már ezt az áldozatot is sokalja értem? — kérdezte Lina asszony.

— Tudja, hogy minden áldozatra képes vagyok magáért — szólt Géza. — De csak minden nemes és komoly áldozatra. Életem, vagyonom, becsületem, mindenem a maga kis fehér kezébe van letéve, Lina. De a férjét nem akarom mulattatni!

— Kis áldozatokban mutatkozik a nagy szerelem — felelte az asszony.

— Irigylem azokat a háziratokat — folytatta Géza — a kiknek az Isten csacska férjét adott. Ismerek férjeket, a kik fecsegnek óraszámra és a háziratnak nem kell egy szót sem szólnia. Nézheti az asszonyt néma hódolattal, zavartalan boldogsággal, sőt az asztal alatt meg is foghatja a kezét.

— Minek akarja maga a kezemet fogni — kérdezte az asszony — mikor fogva tartja a szívemet?

— Ez a Borlaky — szólt Géza — olyan, mint a medve. Szófukar, mogorva, féltékeny és lusta. Ha nem szeretném magát annyira, Lina, már rég másfelé mentem volna.

— Milyen ideges maga máma — nevetett Lina asszony. — A helyett, hogy örülne ennek a szép pünkösdi délutánnak, csak elégedetlenkedik. Nézze, milyen melegen tűz ide a nap. A futóka, mint valami hűvös selyemsál borul ránk. A délig nyitó már aludni tért és a szobalányunk visítását idáig hallom, a mint a bérrel incselkedik. Ez a méhdongás, ez a légyzummögés nem a világ léghőzebb zenéje? És a pókháló, a mely a veranda zúgaiban feszül, nem úgy simul-e a mi hangulatunkra, mint tízes ó-borok palackjára?

— Ép ez a hangulat türhetetlen! — fakadt ki Szirt Géza. — Itt minden olyan egyszerű, őszinte, csendes és igaz. A mi szerelmünk pedig ép ellenkezőleg szeszélyes, csapongó, bonyolult, mint a nagyvárosi élet. Keresem a szavakat és nem találom. Kifejezések, a mik a maga pesti szalonjában olyan természetesek, itt nevésegesen hangzanak. Mintha a veranda rácsa mögött mindig valamelyik béréslegény vagy falusi cseléd hallgatódznék és kinevetne bennünket. A kertben az egyszerű falusi rózsza szinte kicsúfol minket. Ez a nagy háziaság, ez a csönd, a melyben az egyszerű szunyókálni szeretne, mindig azt juttatja eszembe, hogy a mi szerelmünk, Lina, alapjában véve el van hibázva.

— Elhibázva? — csodálkozott az asszony. — Nem értem.

— A mi helyzetünk hazugságát már sokáig nem tudom elviselni — folytatta Géza — ma-holnap már átlépek abba a korba, a melyben minden férfi megkomolyodik. És még sincs saját ötönöm, szerető feleségem, nevető gyermekeim.

— Házasodjék meg — ajánlotta az asszony.

— Ha tudnék! — sóhajtott föl Géza. — Minden porczikám a magáé, Lina. A maga rabja vagyok egészen. És tehetetlen dühvel nézem ezt a Borlakyt, a ki valósággal elbitorolja magát előlem. Oly nyíltan és nyugodtan élhet itt ez az ember, mint a csecsemő. Minden szeszélyét kielégítik, kényeztetik, becézik. Az én életem ellenben csupa nyugtalanság, csupa áldozat, csupa lemondás. Néha szívesen cserélnék Borlakyval.

— Ugyan! És ezt komolyan gondolja? — mosolygott az asszony. — Hiszen maga valósággal féltékeny Borlakyra.

— Talán! — felelte Géza. — Néha egyáltalán nem értem meg, hogy maga, magasabbrendű asszony létere, hogyan tudja elviselni ezt a nevelés, együgyű, haszontalan férjét?

— Az asszony elnézett a levegőbe, rendezte a gondolatait, kereste a szavakat, illatos cigarettája füstfelhőjébe burkolózott. Igazán olyan volt, mint Pythia, a ki háromlábú széken ült és jövődőt mondott.

— Nem tudom — kezdte Lina asszony, — hogy férfi létere észrevette-e már, hogy vannak férfiak, a kik valósággal férjnek születnek. Viszont olyan férfiak is vannak, a kik csak szeretőknek alkalmasak. Hogy ugyanabban a férfiben egyszerre mindkét hajlam meglegyen, teljességgel lehetetlennek tartom. Az egyik kizárja a másikat. Vannak állatiasan szép, férfiasan elragadó, veszedelmes tűzű férfiak, a kik minden asszony végzetévé lehetnek. Ha akarnának, sem tudnának kitartani egyetlen asszony mellett. Minden dicsőségük, sikerük és egyszersmind minden végzetük és bukásuk az asszony.

— Ilyen például Borlaky — szólt Géza.

— Nem! ép ellenkezőleg — nevetett föl Lina asszony. — Vannak férfiak, a kik arra születtek, hogy szerelemben egyik kudarcra a másik után érje őket. Néha a legjobb, legderekabb, legtanultabb, legmegbizhatóbb emberek és bulzserencsék a szerelemben szinte közmondásos. »Zanetto, Zanetto, tu non sei fatto per amore.« János, János, te nem vagy szerelemre való, — mondta egy tapasztalt olasz asszony Jean Jacques Rousseau-nak. Rousseau is ezek közé a férfiak közé tartozott, ép úgy mint Borlaky.

— Most már egyenesen Rousseauval veti egybe a férjét — szólt szemrehányóan Géza.

— Ezek a szerelemben szerencsétlen férfiak addig tévelyegnek, bolyongnak az életben nő nélkül, a míg rájönnek, hogy asszonyhoz csak a legnagyobb áldozat, a házasság útján juthatnak. Belőlük lesznek a legjobb férjek. Nehezen jutnak a szerencséhez, tehát annál szívósabban ragaszkodnak hozzá. Az én Borlakyim is ilyen. Kedves, jóságos, megbocsátó, ragaszkodó és csak engem szeret egyedül a világon.

— Ez úgy hangzik, mint valami szerelmi vallomás — mondta Géza.

— Óh, nem vagyok szerelmes az uramba — felelte Lina asszony — és mégis jobban ragaszkodom hozzá, mint bárkihez a világon. Nem vette észre, hogy mennél okosabb az asszony, annál jobban csimpaszkodik bele a férjébe?

— Sajnos, ezt észrevettem — felelte Géza.

— A házasság nem azonos a szerelemmel. Ezt mindig tartsa szemé előtt, Géza! A házassághoz flegma és kitartás kell, a szerelemhez féltelen vágy, türelmetlenség, örültség. Ha magának háza volna, Géza, rábizná-e olyan emberre, a kitől félnie kellene, hogy felgyújtja a házat? Ugy-e nem? Lássá Géza, a maga temperamentuma nem való arra, hogy megházasodjék. Nem rólam van szó, általában az asszonyokról. Maga nem született férjnek. A maga temperamentumával Géza, csatába lehet menni, asszonyokat lehet kuvaszkutyává megszelídíteni, fényes nappal lakásba betörni, de de... házasodni nem lehet.

Már nem bírom tovább, leroskad Keresztem súlyától a testem. Ki áll a rugdosók elé majd, Ha megroppanva összeestem?

Te állsz eléjük, beteg asszony? Szívemhez forradt feleségem? Egy érintésre összeomlász S a Golgotát már el nem érem.

Csak e pohárt vedd tőlem el most, Uram, ki eddig látogattál. Kisérőim elszóltottad, Csak egyet hagyj az alkonyatnál!

NEHÉZ ÓRÁBAN.

Pedig még addig a csodákban Kell biznia a tiszta hitnek! Még felajánlhatom a kelyhet Istenemnek, míg megfeszítenek.

Még csak ujjong a sok poroszló. Most állj eléjük, feleségem! S légy legyező lesz ostromukból... Úgy lesz, ha meggyógyulsz te nekem!

Az asszony elnyújtózott a karosszékben. Kissé merészen toltá előre a szoknyája alól a lábát. Nem vette észre, hogy a falusi jegyző kinn áll és a veranda rácsán keresztül beles.

— Haragszol rám az őszinteségemért? — kérdezte az asszony Gézától. — Hiszen tudod, hogy imádlak! De arra ne számíts, hogy a férjemtől elváljak. Te nem tudnál hozzám hű lenni. Te anti-férj.

Géza elmosolyodott, megfogta az asszony kezét, gyöngéden ráhajolt és megcsókolta. Haja sűrűlt az asszony kaczer fűrtjeit.

A jegyző zavartan hátrált. Azt hitte, hogy csókolóznak. Szomorú hírrel jött és az egész úton azon töprengt, hogyan adja tudtára az asszonynak a komor újságot. De a mint látta, hogy az asszony vidáman dörzsöli oda a homlokát a Gézához, megkönnyebbülve felsőhajtott.

— Hiszen itt nem lesz nehéz dolgom! — gondolta magában és elkezdett köhécselni, a míg észre nem vették.

— Kezét csókolom, jónapot — köszöntötte a jegyző az asszonyt.

— Isten hozta, jegyző úr — felelte Borlaky-né. — Tessék beljebb. Foglaljon helyet, jegyző úr. Bemutatom önnek a férjem legkedvesebb barátját, Szirt Géza urat. Mi jót hozott, jegyző úr.

— Bizony valami nagyon jó hírt nem hozok — mondta a jegyző.

— Mi az, mi baj? Üljön már le és beszéljen — biztatta az asszony.

— Leülök, — szólt a jegyző — mert nem akarom elvinni az álmukat. A kaszinóból jövök. A férjeura, nagysás asszonyom, ott kártályozta a tisztelendő úrral. Tarokkot játszottak és a tisztelendő úr egyszerre csak bement a tulétra-pagát-ultimót. A férjeura, nagysás asszony, hirtelen elspadt, szívéhez kapott és...

— Meghalt?! — sikoltott föl az asszony.

— Nincs másképp — felelte a jegyző szomorú arccal.

Az asztalon még ott volt a fekete kávé csésze, a miből Borlaky ivott, mielőtt elment a kaszinóba. Lina asszony ráborult a divánra és arczát zsebkendőjébe fúrva, némán zokogott. A jegyző ezt az alkalmat ragadta meg és sietve távozott onnan, a hol már fölélegessé vált.

Az asszony sokáig tért magához. Gyűlölködő szemét csak lassan-lassan emelte föl Gézára.

— Maga mindennek az oka! — fakadt ki végre. — Borlaky maga miatt szenvedett titokban. Mindent látott és hallott, de soha egy szót sem szólt. Jellem volt. Az egyetlen ember, a ki igazán szeretett. Csak magamagát kinozta, a saját szívét rontotta el lassan, titokban. És ez a nagy, megbocsátó szív most már pihen... örökre...

Lina asszony göresösen felzokogott. Géza nem felelt semmit, de magában így szólt:

— Érzem, hogy soha többé nem tudok tágitani Lina asszony mellől. És én is végül egy tulétra-pagát-ultimón fogok fölborulni ebben az életben, a mely tele van titkos örvényekkel... Mert férjnek nem születik az ember, hanem váratlanul lesz azzá, mint én ebben a pillanatban, a melyre talán vágytam is...

— Érzem, hogy soha többé nem tudok tágitani Lina asszony mellől. És én is végül egy tulétra-pagát-ultimón fogok fölborulni ebben az életben, a mely tele van titkos örvényekkel... Mert férjnek nem születik az ember, hanem váratlanul lesz azzá, mint én ebben a pillanatban, a melyre talán vágytam is...

— Érzem, hogy soha többé nem tudok tágitani Lina asszony mellől. És én is végül egy tulétra-pagát-ultimón fogok fölborulni ebben az életben, a mely tele van titkos örvényekkel... Mert férjnek nem születik az ember, hanem váratlanul lesz azzá, mint én ebben a pillanatban, a melyre talán vágytam is...

— Érzem, hogy soha többé nem tudok tágitani Lina asszony mellől. És én is végül egy tulétra-pagát-ultimón fogok fölborulni ebben az életben, a mely tele van titkos örvényekkel... Mert férjnek nem születik az ember, hanem váratlanul lesz azzá, mint én ebben a pillanatban, a melyre talán vágytam is...

— Érzem, hogy soha többé nem tudok tágitani Lina asszony mellől. És én is végül egy tulétra-pagát-ultimón fogok fölborulni ebben az életben, a mely tele van titkos örvényekkel... Mert férjnek nem születik az ember, hanem váratlanul lesz azzá, mint én ebben a pillanatban, a melyre talán vágytam is...

— Érzem, hogy soha többé nem tudok tágitani Lina asszony mellől. És én is végül egy tulétra-pagát-ultimón fogok fölborulni ebben az életben, a mely tele van titkos örvényekkel... Mert férjnek nem születik az ember, hanem váratlanul lesz azzá, mint én ebben a pillanatban, a melyre talán vágytam is...

— Érzem, hogy soha többé nem tudok tágitani Lina asszony mellől. És én is végül egy tulétra-pagát-ultimón fogok fölborulni ebben az életben, a mely tele van titkos örvényekkel... Mert férjnek nem születik az ember, hanem váratlanul lesz azzá, mint én ebben a pillanatban, a melyre talán vágytam is...

— Érzem, hogy soha többé nem tudok tágitani Lina asszony mellől. És én is végül egy tulétra-pagát-ultimón fogok fölborulni ebben az életben, a mely tele van titkos örvényekkel... Mert férjnek nem születik az ember, hanem váratlanul lesz azzá, mint én ebben a pillanatban, a melyre talán vágytam is...

— Érzem, hogy soha többé nem tudok tágitani Lina asszony mellől. És én is végül egy tulétra-pagát-ultimón fogok fölborulni ebben az életben, a mely tele van titkos örvényekkel... Mert férjnek nem születik az ember, hanem váratlanul lesz azzá, mint én ebben a pillanatban, a melyre talán vágytam is...

— Érzem, hogy soha többé nem tudok tágitani Lina asszony mellől. És én is végül egy tulétra-pagát-ultimón fogok fölborulni ebben az életben, a mely tele van titkos örvényekkel... Mert férjnek nem születik az ember, hanem váratlanul lesz azzá, mint én ebben a pillanatban, a melyre talán vágytam is...

— Érzem, hogy soha többé nem tudok tágitani Lina asszony mellől. És én is végül egy tulétra-pagát-ultimón fogok fölborulni ebben az életben, a mely tele van titkos örvényekkel... Mert férjnek nem születik az ember, hanem váratlanul lesz azzá, mint én ebben a pillanatban, a melyre talán vágytam is...

— Érzem, hogy soha többé nem tudok tágitani Lina asszony mellől. És én is végül egy tulétra-pagát-ultimón fogok fölborulni ebben az életben, a mely tele van titkos örvényekkel... Mert férjnek nem születik az ember, hanem váratlanul lesz azzá, mint én ebben a pillanatban, a melyre talán vágytam is...

— Érzem, hogy soha többé nem tudok tágitani Lina asszony mellől. És én is végül egy tulétra-pagát-ultimón fogok fölborulni ebben az életben, a mely tele van titkos örvényekkel... Mert férjnek nem születik az ember, hanem váratlanul lesz azzá, mint én ebben a pillanatban, a melyre talán vágytam is...

— Érzem, hogy soha többé nem tudok tágitani Lina asszony mellől. És én is végül egy tulétra-pagát-ultimón fogok fölborulni ebben az életben, a mely tele van titkos örvényekkel... Mert férjnek nem születik az ember, hanem váratlanul lesz azzá, mint én ebben a pillanatban, a melyre talán vágytam is...

— Érzem, hogy soha többé nem tudok tágitani Lina asszony mellől. És én is végül egy tulétra-pagát-ultimón fogok fölborulni ebben az életben, a mely tele van titkos örvényekkel... Mert férjnek nem születik az ember, hanem váratlanul lesz azzá, mint én ebben a pillanatban, a melyre talán vágytam is...

— Érzem, hogy soha többé nem tudok tágitani Lina asszony mellől. És én is végül egy tulétra-pagát-ultimón fogok fölborulni ebben az életben, a mely tele van titkos örvényekkel... Mert férjnek nem születik az ember, hanem váratlanul lesz azzá, mint én ebben a pillanatban, a melyre talán vágytam is...

Pap Zoltán.

A BUDAPESTI TUDOMÁNYEGYETEM BEÖTHY-FÉLE EGYIPTOLÓGIAI GYŰJTEMÉNYE.

Rég elismert tény az, hogy az emberiség története nem más, mint az emberi szellem fejlődésének a története. Ha tehát meg akarjuk ismerni az emberiség történetét, mindenekelőtt arra kell törekednünk, hogy tisztában legyünk mindazon jelenségekkel és tényekkel, melyek az emberi szellem alkotóképességének az eredményeit képezik. Mikor pedig mindazt összefoglaljuk, a mi az emberiség szellemi tevékenységére és küzdelmeire vonatkozik, a legjobb s egyszersmind az egyetlen lehetőségét szeressük meg annak, hogy az emberiség történetéről hamisítatlan képet nyerjünk.

A távoli Keleten ringott az emberiség bölcsője, itt csillámlottak fel a sugarai az első tartós kulturának. Az alsó Nilus-völgyben lakó legregőbb népek szellemi küzdelmeinek a története roppant nagy jelentőségű az emberiség fejlődéstörténetének a kutatására nézve.

Ismerve ezen tény, Európának és Amerikának művelt államai mind arra törekének, hogy intézeteket léptessenek életbe, a melyekben az egyiptológiát, mint az emberiség legrégebb történetének a kutatását előmozdító tudományt a legbátrabb módon műveljék. Magyarország ezen törekvésektől hosszú ideig távol kellett állania. Az egyes múzeumokban (így nevezetesen a Magyar Nemzeti Múzeumban) már évek óta vannak kiválóan értékes tárgyak, a melyek még a külföld is megirigyelhetne tőlünk, azonban még mai napig sincsenek tudományosan feldolgozva, úgy, hogy a tudomány eddig nagyon csekély hasznot vehetett belőlük.

Annál nagyobb hálával tartozunk tehát Beöthy Zsolt-nak azon kiváló fontosságú szolgálatért, melyet a tudománynak teljesített, a mikor sok éven át ritka szakértelemmel és tervszerűen gyűjtött egyiptomi régiségeit nagylelkűen életfogytiglan egyetemünknek rendelkezésére bocsátotta és ez által egyiptológiai intézetünk alapját lerakta.

A gyűjteményt ugyanis, a mely ma egyetemünk egyik díszes, egészében és valamennyi darabjában ő szerzte össze s az maig az ő tulajdonát képezi. Alapját 1896 elején vetette meg magyar középiskolai tanárok egyiptomi tanulmányútja alkalmával, melyet Wallacis Gyula akkori közoktatásügyi miniszter kezdeményezett és támogatott. Azóta évenként megfordult Egyiptomban, összeköttetéseket szerzett és folytonosan gyarapította gyűjteményét. Így

a nagy karnaki lelet alkalmával is Luxorban időzve, az előkerült kincséből értékes darabok jutottak birtokába. Régiségkereskedő és gyűjtő barátai közül különösen az amerikai Blanchard részvételével állandó és becses támogatásában. Gyűjtésének szempontja elejétől kezdve határozott és didaktikai volt: kisebb, de ercdeti és jellemző darabokat szerezni az egyiptomi művészet minden korából, minden technikájából, minden típusból.

E terv alapján 18 év alatt került egybe az a gyűjtemény, a melynek segítségével most egyetemi ifjúságunk a tudomány oly körébe hatolhat bele, mely a világtörténelem egyik legfontosabb korszakának kikutatásához vezet.

541 tárgy áll rendelkezésünkre, a mi nem sok a külföldi egyiptológiai múzeumok gazdag

gyűjteményeihez képest. Ha azonban tekintetbe vesszük, hogy itt nem általános kulturálciknak szolgáló múzeummal, hanem szerény gyűjteménnyel állunk szemben, mely szűkebb körnek, egyetemi hallgatóinknak van szánva tudományaik megalapozása és kiegészítése céljából, hogy a gyűjtemény alapján a tanítandó és tanulandó anyag megismerése könnyebbé váljék: akkor nem a rendelkezésünkre álló darabok számát, hanem minőségét kell tekintelnünk. Ebből a szempontból pedig gyűjteményünk teljesen megfelel a kitűzött célznak, mert egyetemi ifjúságunknak megadja a lehetőséget az egyiptomiak kultur- és művészet-történetét oly anyag kapcsán tanulmányozhatni, mely az egyiptomi történet minden korszakát felöleli. Főképpen az anyag sokoldalúsága vonja magára figyelmünket; mert minden megvan itt, a mi az egyiptomiak vallására és halotti kultusára, valamint a művészet- és kulturtörténet fejlődésére vonatkozik. A gyűjteményben vannak: 1. koporsók, koporsórészek, múmiák, múmiaszokk és múmiadíszek; 2. béledények (kanopusok); 3. síremlékek és egyéb domborművek; 4. gyermekrajzok; 5. szobrok és egyes részek; 6. halottas- és szolga-szobrocskák; 7. usebti-szobrocskák; 8. istenek szobrai; 9. szent állatok és állat-múmiák; 10. amulettek és skarabeusok; 11. kultusz-tárgyak és házi eszközök; 12. papyrus töredékek, melyek a halottak könyvének egyes részeit tartalmazzák. Ezenfelül vannak viaszfestékek fára festett arczképeink, a minők a görög arczképfestészet egyetlen emlékeit képviselik, végül körülbelül 80 tárgy a görög-római korszakból és egynehány igen érdekes kopt régiség a késő-római és ó-keresztény korszakból.

Hogy gyűjteményünk gazdagságáról a tisztelt olvasó csak megközelítően is képet alkothasson magának, elég ha megemlítjük, hogy itt a következő istenek szerepelnek: Amon, Anubis, Apophis, Bast, Béz, Háthor, Horus, Hor-pa-chrud, Isis, Isis a kis Horusszal, Neferum, Neith, Nephthis, Osiris, Szekhmet, Thoth és Toëris.

Oly sokoldalú és tanulságos anyag van tehát előtünk, a milyennel kevés tanintézet dicsekedhetik. Az egész egyiptomi művészet- és kulturtörténet lép itt szemünk elé, fejlődésének különböző fokában s nem egy tárgy a nagyobb múzeumoknak is díszére válna. E mellett olyan tárgyak sem hiányoznak, a melyek újabb kutatásokra serkentenek s így lényeges módon hozzájárulnak egyiptológiai ismereteink kibővítéséhez.

Mahler Ede.

FESTETT MÚMIA-ARCZKÉP.

FAKOPORSÓ FÖDELÉNEK RÉSE.

OSIRIS-SZOBOR BRONZBÓL.

SZOEORFEJ FEHÉR MÁLVÁNYTÓL.

SÍRSZÍTELA FÁBÓL.

NYÁR.

KÖRMÖCZI UTCZA.

MAGYAR-MANNHEIMER GUSZTÁV KIÁLLÍTÁSA.

Az a közönség, mely Mannheimer Gusztáv-nak az Ernst-múzeumban látható kiállítását végigjárja, hazamenet meglehetősen el fog töprengeni benyomásain. Sok mindenféle olyan dolgot figyelhet meg e tárlaton, a mit más-kor egy művész kiállításán egyszerre nem igen láthatott, mert e jelenségek együtt ritkán szoktak mutatkozni, vagy pedig épenséggel olyanok, hogy egymást kizáró tulajdonságok-nak szoktuk őket tartani. Sok tájkép között egypár feltűnő jó miniatűrűt eláruló arckép is akad, sőt arról is meggyőződhetünk, hogy figurális alkotások terén is érdekesen kísérle-tezett Mannheimer. Egyhangú színskálák mel-lett buja változatosságban dűskalódokat, ap-rócska finomságokra törekedő, valósággal minia-tűr hatásokra vágyó festési mód mellett vas-tagon felkent színeket láthatunk, az egyik képen dekoratív törekvés, a másikon feltétlen realiztikus ábrázolás és semminemű stílizálás, néhol hideg részvétlenségű természetmegfigye-lés, máshol pedig heroikus természet-átlelke-sítés. A tónusokba merített képeknek legalább is ugyanannyi lokális színekkel ható alkotás fe-lel meg Mannheimer ezen kiállításán, úgy hogy a gondolkodás végén egy ezermester képe áll előttünk, egy olyanfajta bűvészé, a ki minden-nemű hangszereken ki tudja fejezni magát. Az ilyenfajta ezermesterkedés azonban mai nap nem a legnagyobb bizalmat kelti, mert leg-többször nem művészi lelkesedésnek, hanem inkább csak mesterségbeli ügyeskedésnek, a technika ismeretének szülötte. De Mannheimer ellen a híven visszaemlékező tárlatlátogató hiába akarja ezt a vádat emelni, mert eszébe kell, hogy jusson legtöbb dolgának artisztikus volta s még ha nem ritkán rá is jövünk arra,

hogy egy-egy alkotásában inkább csak sze-szély, mint mélyről fakadó hajlam vezette, ebben a szeszélyességben, ebben a kameleon-kodásban is sok rokonszenves vonást találha-tunk, mert mindig művészi kifejező erő is van mögöttük.

Mégis tévednénk, ha Mannheimer jelentőségét ilyen alacsonyrangú téren keressük. A szelle-messég és találatosság nem olyan tulajdon-ságok, a melyek valami magasra állítanak a művészt vagy író, a formákkal való ötletes játék lehet művészi dolog, de az utókor ré-széről még annak is csak kevés elismerést juttat, ki boszorkányos ügyeskedéssel használta ki fortélyait. Ne azt nézzük, hogy egy kis parkrészlétén a legjobb impresszionisták ki-fejezési módjának vázlatos könnyedségét éri utól, mert Mannheimer mégsem impresszio-nista. Ne azt keressük, hogy miniatűr festései milyen ügyesek, mert nem vérbeli miniatűr-festő, ne sajnálkozzunk egy pár jó arcképének láttára, hogy miért nem festett több arcképet, mert nem igazi arcképfestő, hanem válogas-suk szét emlékeinket és keressük ki közülük azokat, melyek mélyebben vésődtek lelkünkbe, azokat, melyekkel különálló helyet adhatunk neki abban a képtárban, melyet emlékezetünk-ben őrizünk.

Azt hiszem mindnyájan meg fogunk egyezni abban, hogy Mannheimer elsősorban mégis csak tájképfestő. Tájképeit festi a legtöbb oda-adással és ez az tér, hol a maga számára egyéni stílust tudott alkotni, azaz olyanfajta kifejezőmódot, mely a többiekétől különböz-ven, gyakorlóját azonnal elárulja.

Képein egy kevés színnel és tárggyal be-népesített előtér mögöl rendszerint egy domb-szökken fel, rajta erdő vagy szétzört facso-portok terülnek el. A hozzájuk vezető mező,

vagy domboldal a kép közepe táján nekiszíne-sedik, mint mélyről fakadó hajlam erősen megvilágítottá is válik. Ez az a schéma, a me-lyen belül legsikerültebb képeit alkotja.

Néhol a dombot rövid távlatú síkság, vagy erdő váltja fel, de az előtér kevés szerepén és az égből beállításán ez a csere nem sokat változtat. Ezt a kedvelt témáját aztán akként festi meg Mannheimer, hogy nem a természeti élet nyugalmát, hanem éppen ellenkezőleg: moz-galmasságát ábrázolja vele. Tájain nincsen meg a vidék önmagábamerülésének hangulata, érez-zük, hogy minden következő pillanat már vál-tozást fog hozni a tájkép életébe. Meg fog változni világítása, mások lesznek színei, és egének felhői másként fognak gomolyogni. Ebbe az élettől, mozgékonytágtól áthatott sceneriába emberi szenvedélyességet visz át Mannheimer, azt az együttérzést és hangulatokra való ma-gyarazást, a melyet a tájkép láttára érez.

Ne feledkezzünk meg kolorisztikus törekvései-ről sem. Ha festőjének ezermesterkedő egyéni-ségén kívül van egyáltalában minden képének valami közös vonása, ez az, hogy Mannheimer színeiben látja a világot és ezért elsősorban is színes megjelenésének érzékeltetésével ki-vánja megfesteni.

Ebben nemcsak a XIX. század gazdag ta-pasztalásainak egész fegyvertárát használja fel, hanem a riktó fűzőld és a citromsárga színek igen erős ellentétek közé helyezésével egy pár egészen egyéni szín-akkordhoz is eljutott. E vi-lágos színek a komor sötétre hangolt környe-zettel határozottan drámai ellentétekre emlé-keztető akkordokká esendülnek össze, úgy hogy nemcsak a felhők gomolygása, hanem a moz-galmasan elhányt növényzet, hanem a szí-nezés is kiemeli azt, hogy a tájképet valami szenvedélyes, küzködő életerő járja át. F. Z.

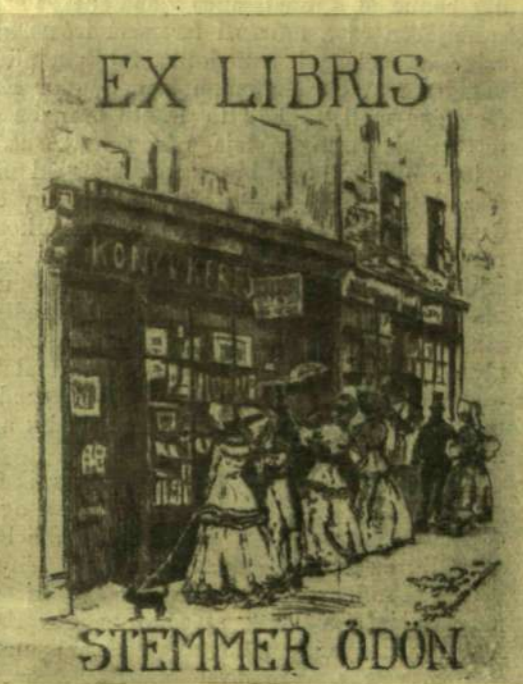
FIRENZEI BENYOMÁS.

TÉL.

Hegedüs László.

Conrad Gyula.

Soder Alfréd.

NEMZETKÖZI EXLIBRIS KIÁLLÍTÁS.

Mintegy nyolcezer darab exlibrist mutat be közönségünknek a gróf Andrássy Gyula vezette Szent György-czéh kiállítása, mely nemcsak a magyar exlibrisek teljes fejlődéstörténetét is-merteti, hanem a német, francia, angol, olasz grafikusok rajzolta könyvjelekből is egy olyan gazdag gyűjteményt tartalmaz, a milyen eddig még nem jutott publikumunk elé.

Az exlibris legaltaánosabb értelmében olyan

jelzés, a mely megmutatja, hogy a kezünkbe vett könyv kinek tulajdona. Abban az időben, a midőn a könyv még úgyszólván csak egy példányban készült, mint például Mátyás ki-rály csodaszép Corvinái, az exlibris szebbnél-szebb miniatűr festések alakjában, vagy a kö-tésre dolgozott ezimerek formájában jelentke-zett. Ekkor még elválaszthatatlan része volt a könyvnek. Tulajdonképeni különálló életét ak-kor kezdte meg, a midőn a könyv gazdája nem igen, vagy csak ritkán folyt belé a könyv el-készítésébe, tehát a könyvnyomtatás kora óta. Ha már most a könyvvásárló a maga tulaj-donosi mivoltát a könyvre rá akarta vezetni, több út és mód állott rendelkezésére, vagy a kötésben alkalmazhatta ezimereit, vagy valami egyéb más jelet, vagy pedig ez volt az igazi exlibris megszületése, egy czédulácskát ragasz-tatott a könyvbe, mely az «Exlibris X. Y.» szavakkal, vagy másként utalt arra, hogy ki a könyv gazdája. Mivel pedig a legrégibb időtől kezdve is mindig voltak olyan bibliofil könyv-gyűjtők, a kik nemcsak a könyv tartalmát, hanem külső köntösét is figyelembe vették, ez a kis czédula is művészi formát kezdett ma-gára öltetni.

Ennek következtében belépett a művészet történetébe, úgy, hogy az exlibris története eb-ből a szempontból, persze csak egy egészen különös szögből nézve, végigvezet a nagy mű-vészet stílusainak egész történetén.

Mivel pedig az ilyen tulajdonost jelző czé-dulácskák a dolog természeté szerint sok könyv számára, sok példányban készültek, az exlib-ris fejlődése a grafikai eljárások történetével is megismertet. Fámetszetekre rézmetszetek kö-vetkeznek, majd rézkarcok, litográfiák, aztán a sokféle fényképen alapuló reprodukció, vé-gül mint legújabb eljárási mód: a linoleum-metszet.

Hogy az exlibrisek a tulajdonosra való uta-láson kívül mit tartalmaznak még, erre az ed-digi fejlődés tömérdek változatossággal felel. Egészen igénytelen díszítményektől a képszerű kompozíciókig mindennemű átmenetet és vál-tozatot megtalálhatunk bennük. Egyiken csak egy-két szál virágból álló díszítés, a másikon

Walter Crane.

House Frank G.

Nagy Sándor.

Ismeretlen szerző.

Macfall H.

SÁNDOR ERZSI OTTHONÁBAN.

Mikor az Operaház az elmúlt napokban új betanulással szíre hozta Verdi egyik legnépszerűbb operáját, a Traviatát — a nagy Giuseppe-ért lelkesülő közönség visszafajtott lélekzettel, átszellemült arccal figyelte a legtűnemenyesebb művészetű, csillogó hangú magyar Violetta. Sándor Erzsinek mindig is a Traviata volt a legközelebbi énekprodukciója, de a repriz bemutató estjén felejthetetlen művészi gyönyörűségben volt részünk. Mert Sándor Erzsi kedvenc operájának új betanulására ugyancsak hatalmas ambícióval, meleg szeretettel készült. Sok értékes tartalmat, finom poézist vitt bele csodálatos egyéniségéből az új Violetta.

Ragyogó este volt. Verdi bűbajos muzsikája finoman, selymes lágyasággal csillogott fel a magyar csoda nagyszerű kórártúrájában s az ünneplő tömeg lelkesedésének zugó tetszésviharától forrongott a nagy Operaház. A ki ott volt, az felejthetetlen emléket vitt el a lelkében és abban a Verdi áhitata mellé, csodálatot, rajongó szeretetet és örök becsülést szentelt az interpretáló művésznőnek.

Az Andrássy-út külső negyedének egyik hatalmas palotájában lakik Sándor Erzsi, a kit az ünneplés után felkerestünk. Késő délután van s mi a renaissance szobában várakozunk az opera csalogányára. Itt ebben a csodálatos hangulatu milliueben is felragyog a Sándor Erzsi hatalmas művészszeretete. Valami megnevezhetetlen különös érzés öleli át a lelkünket. Odalenn a nyirkos levegőjű Andrássy-út fának csupasz ágairól zörögve hull alá a levél s úgy tűnik fel egy pillanatra, mintha a rideg sápadt utcának szomorúságától menekültünk volna ide fel, a hol az ajtón kívül hagyunk mindent, a szürke fájdalmas őszi ködöt, a sáros utca piszkos szomorúságát, a nagyvárosi élet tülekedő rongyos nyomorát. Puha melegség ömlik át a belső milliueben s még a megfeszült csendben is Sándor Erzsi csillogó hangja muzsikál s lelkünkben az elmúlt ünnepélyes est ragyogó emlékével ott lebeg a gloriás hajú, szenvedő Violetta, a mint mélyseges érzéssel kesergő el a nagy áriát: «Sejtelmes bűvös álom...»

Verdi lágy, bársonyos melodiája még min-

dig benne él a renaissance szoba énekes szavú csendjében és a művészi faragású íróasztalról színesen mészlik a majolika-vázában pihegő boglyas fejű chrisantemumok, a Sándor Erzsi fényképe mellett. Fölötte Dante bronzba öntött karakterisztikus feje néz velünk szembe s jobb oldalról egy bronz oroszán áll megfeszült büszkeséggel. Az ajtó mellett egy csodaszép renaissance lánán apró babékoszorcuskák hevernek Tiitta Ruffo nemzeti színű szalagjaival átkötve. A szoba közepén finom művű, öblös renaissance karszék kínálgatják a kényelmet, egy pompás keleti szőnyegekkel borított szőfa társaságában. A falakon csupa szőnyeg s az ajtó felett Kádár modern művészetű aktkompozíciója kacérkodik a renaissance milieu.

Az ablakok szélét gyönyörű karamanik függönyök s előttük hatalmas pálmák susognak egymással. Az előkelő, komoly terembe beleströndök az ablakon át az utca őszi fénye s várakozásunk csendes álmodozását hirtelen megzavarja a mellénk szegődő Sándor Erzsi. A puha szőnyegek felfogták lépésének nesztét és nem vettük észre jövetelét. Nemsokára követte őt, megértő jóságos hitvese, a férje: Bosnyák Zoltán is.

Csupa harmonia, csupa boldogság sugárzik a nagyszerű pár arcáról, a mint beszélgetnek velünk. Egy egészen külön életet élnek ők ketten. A társaságtól abszolút elvonultságban, csendben, boldogan sütkéreznek az ő exclusiv világukban. Egymásnak és a művészetnek élnek, megértő harmoniával meleg művészi hajlékukban, a hol csak néhány meghitt barát és collega keresi őket fel.

A házaspár a renaissance szobából bevezet a nagy szalonba, a hol csupa gobelin minden, még az aranyozott fehér butorok szövete is. A nagy, fekete zongorán Mozart bronz szobra mereng s mellette két gyönyörű sèvres-i figura. A fal mellett egy artisztikus művű üvegszekrény teli a művésznő dícsőségével: ezüst és bronz plakettekkel, ezüst koszorúkkal.

Az üvegszekrény felett Körmendi Frimm Jenőnek, a kitűnő szobrásznak egy ragyogóan szép szoborműve áll: a fürdőző nő, s jobbról balról a falon Sándor Erzsi nagy elődjének Hollósy Kornéliának és Marie Malibrannak rézkarcza függ fehér keretben.

Innen a hálószobába megyünk, a melynek butorai Napoleon egyik tábornoka hálószobájának kitűnő utánzata. Az eredetije Bosnyák Zoltán nagybátyjának Somsich Andornak tulajdonában van. Gyönyörű hatalmas fekete butor, artisztikus bronzművekkel díszítve; az ágy előtt egy kicsi empire asztalkán fehér olasz rózsák illatoznak, a gyöngéd jóságos férj, mindennapos figyelme gyanánt. Az ablakokról nehéz sárga selyem függönyök takarják el az utca komor, őszi képét, hogy idebenn ne vesse fel árnyékát a szomorú szürkület, a megtört napsugár fájó haldoklása.

Vissza a nagy szalonon át bejutunk a tágas ebédlőbe; itt erdélyi magyar butorok vannak elhelyezve művészi rendezetlenséggel s a hosszú asztal terítőjét és az ablakok függönyeit itt is a drága antik karamanik képezik. Imitt-amott felénk mosolyog Sándor Erzsi fényképe a kedvenc operának egy-egy jelenetéből. A hosszú asztalnál egy olasz leányka dolgozik valami csillogó csipkészőveten és a mint belépünk hozzá, hangosan üdvözlő minket nemzetének csattogó nyelvezetével. A művésznő házikisasszonya ő, a kit direkté Firenzéből hozott magával a ház asszonya, hogy az olaszok bűbajos muzsikája szavait mindig halhassa.

Lassanként többen leszünk a teremben. Itt van már Sebők Sári is, a jó kollega, a ki mindennap meglátogatja az ő Sándor Erzsijét, a kivel egy házban közvetlen szomszédságban lakik. Elbeszélgetnek színházról, művészetéről megvitatnak minden apró-cseprő ügyet s bizony olykor-olykor rátérnek a háztartás súlyos gondjaira is. De ebben ugyan kevés része van az illusztris asszonynak, mert a háztartás ügyes-bajos dolgait csupa gyöngéd szeretetből, figyelmességéből a férj intézi, a ki a felesége művészetéért rajongó lelkesedéssel nagy áldozatokra képes.

Boldog gondtalanság, aranyos családi béke, puha melegség, ragyogó művészet a magyar Violetta pompás fészke, a hol zárt ajtók mögött annyiszor csattog fel a csillogó hangú művésznő csodálatos éneke, hogy lágy muzsikájával teli dalolja boldogságának elzárt, külön kis világát az Andrássy-uton levő, művészetének második hajlékában.

Kovács Lydia.

RÉSZLET A TÖRÖK SZOBÁBÓL.

Balogh Rudolf félvételei.

AZ EMPIRE HÁLÓSZOBÁBAN.

SÁNDOR ERZSI FÉRJÉVEL, LAKÁSUK RENAISSANCE-SZOBÁJÁBAN.

ROKOKÓ SZEKRENY.

A MŰVÉSZNŐ ZONGORÁJÁNÁL.

SÁNDOR ERZSI OTTHONÁBAN. — Balogh Rudolf félvételei.

MONDOLAT.

SOK BÖVITMÉNYEKKEL,
És EGGY
KIEGÉSZÍTETT ÚJJ-SZÓTÁRRAL
EGGYÜTT.

Angyalbörbe kötve, egy Tünet-forint.

DICSHALOM.

1843

A Mondolat czimlapja.

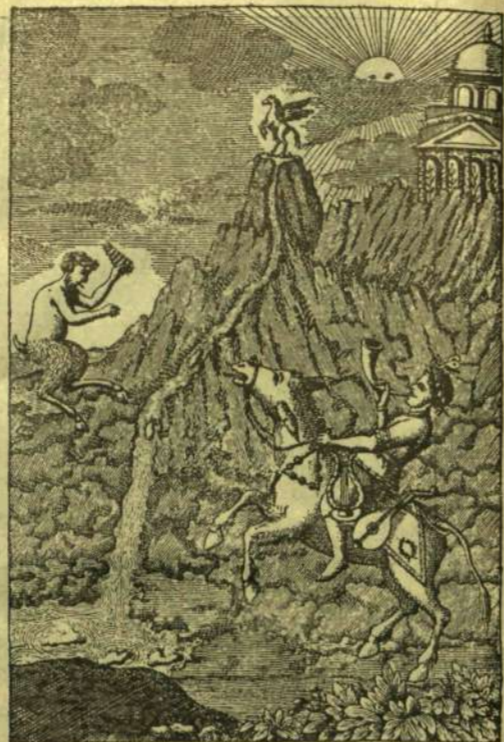
A SZÁZ ÉVES MONDOLAT.

Dicsshalomban, angyalbörbe kötve, egy tünetforintért, 1813 őszén, száz évvel ezelőtt, megjelent a tizenkilencedik század elejének egyik leghírhedtebb paskvillusa: a *Mondolat*. Irodalmi műfajára a förmedvény és karrikatura keveréke, jelentőségére nézve azonban jóval több mindennél, a mi tartalmában és czímében adva volt. Világnézet ellenében világnézetnek volt a harsogó nyilvánítása s ezen a ponton idézte fel mindazokat a háborúságokat, melyek a nyomában felburjánzóztak. A *Mondolat*-ot csak képletesen lehet nyelvészeti jellegű és agitativ irásműnek tekinteni. A nyelvészeti jelmez alatt a legépebb formában ott van a század politikai és kulturális törekvéseinek a bélyege, a mi azért fontos, mert bárhogyan változik a jelmez, a színen elvonnó irodalmi, művészeti vagy társadalmi csoportulások valódi értelmében mindig egy típus, egy tendencia és egy világnézet van jelen. Illetőleg ennek a típusnak és világfelfogásnak a kettőssége: a haladás és a maradiság; az ortodox és a neologia; vagy a modern magyar és a konzervativ magyar. A hol pedig világfelfogások és pártok ütköznek össze, az ürügy vagy a jelkép az ütköző pártok tömege és ereje által kapja meg azt a jelentőséget,

a mi történelmi hírhedséget biztosít számára.

A *Mondolat* külsőleg a nyelvészeti agitáció, vagyis a nyelvújítás irányában fellépő ellenforradalomnak a terméke, mélyebb értelmében azonban annak a világfelfogásnak volt a reprezentálója, mely a Kazinczy újításaival szemben a régi rend fentartásáért küzdött. Ezért olyan kiméletlen, modortalan és az akkori viszonyokhoz képest majdnem kegyetlen a hangja, holott a nyelvújítási agitációnak Kazinczy által adott programja egyáltalában nem állított fel olyan követeléseket és elveket, melyek az izléssel vagy a nyelv szellemével ellentettek volna. Az eredeti *Mondolat*, melyet Szentgyörgyi József debreczeni doktor irt, nem is Kazinczy ellen készült, hanem egy pár olyan szófaragó ellen, a kik rávaló képesség nélkül sportszerűen gyártották az új szavakat és túlzásokban már a komikum határán is messze túljártak. A Szentgyörgyi által kéziratban levő szövegnek egy példánya jutott el Somogyi Gedeon veszprémi esküdthez, a ki ajánlást, vezérszót és szótárt függesztett hozzá s 1813-ban Veszprémben néhány ismerőse támogatásával közreadta.

A nyelvújítás hatását az irodalmi nyelv ekkor már kezdte érezni, hiszen Kazinczynek «Tövis és Virágok» című epigrammái már megjelentek, Somogyi tehát egyenesen az ő személyének irányította paskvillusát, a mit az ajánlás is mutat, mely a Kazinczy nevéből csinált anagramma: *Zafyr Czenczihez* intézve. A *Mondolat* czimképe is Kazinczyra vonatkozik. Ezt a karrikaturát szintén Somogyi rajzolta vagy rajzoltatta azzal a czéllal, hogy kigunyolja Kazinczy törekvéseit. Ugránczó és bőgő számár hátán iparkodik a lantos trombita szóval felhatolni a Parnaszuson. A lantos fejét koszorú övezi, azon egy kis lepke, a számár oldalán elől a háromszögalaku szabadkőműves jelvény, a lantos lábán a lant és derekáról a gitár lóg alá. A parnasszus közepén ugránczó szatir, tetején a két lábra kapaszkodott Pegazus várja a vágató lantost, kire a hold is kíváncsian pillant. Ez a karrikatura sok bosszúságot szerzett Kazinczynek és barátainak is, de végül megnyugodtak benne. «Engem Somogyi Gedeon ültete számára — irta Kazinczy; — a muzsikális háromszöggel egy bizonyos valamire, a lanttal és gitárral pedig görög és olasz formájú versczimre akadtál.» A dunántuliak, sárospatakiak és debreczeniek azonban mulattak a Kazinczy kifigurázásán s nem titkolták el azt a kárörömet sem, melyet ez a «szikáriusi döfés» keltett bennök. A *Mondolat*ra megindult aztán a levelezésnek és polemikának egész tömege. Irt egy goromba és durva paskvillust

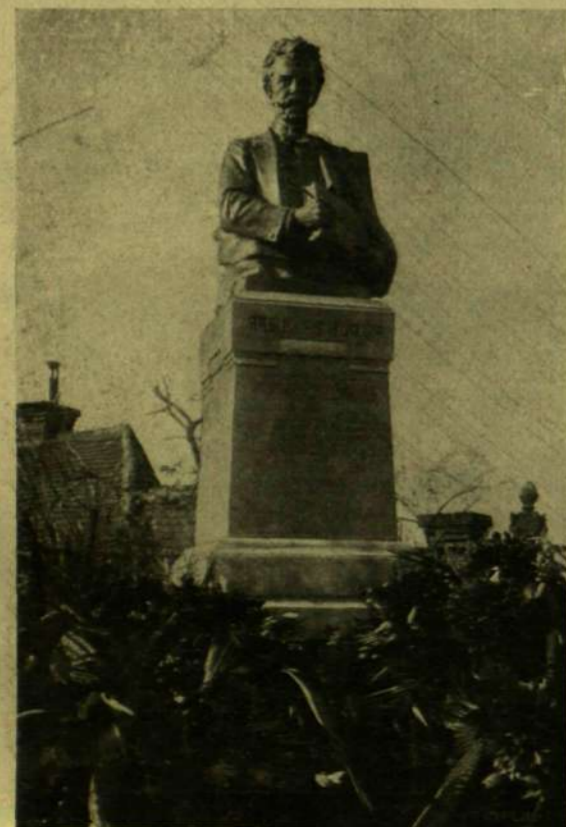

A bolts APOLLO függve - hevert ezüst Lantjára kezd egy Szenci bijelő Ego patakkal folyni s Pannoni Enkefite heve lelkesíti Örül Hazám - már láttya Te bevered a Böldög Jövendőt

A Mondolat czimképe.

Lácsai Szabó József tanár is Kazinczy ellen, de az idő elbánt érdemük szerint mindezekkel. A Somogyi által készített névjegyzékből látjuk, hogy pár év alatt a nyelvújítási mozgalom az egész vonalon győzött épen úgy, mint a hogy politikai téren is, legalább nagyjában azok az elvek győztek, melyeket a dietai radikális ellenzék és a Széchenyi társadalmi akciói indítottak meg. Az ilyen szavak, mint adáz, alak, alapítani, alkony, álláspont, angol, állitmány, apród, árny, báj, bajor, benyomás, bizalmatlanság, czim, ezikk, derék, előzmény, ellentét, eszmélet, évkönyv, felidéz, főveg, fűzet, gyönyör, hagyomány, hölgy, hős, idom stb., részben felújított, átvett és képzett szavak a nyelvhasználatba teljesen átmentek, ellenben a *Mondolat*, (a szót Barcsfalvi csinálta) a hozzá fűződő veszekedésekkel, botrányokkal és vitákkal csak arra szolgál tanulságul, hogy a Kazinczy agitációját igazolja és a száz esztendő háborúság határkövén megszerzette emlékének azt a tiszteletet, a mi a kultura kiváló munkását megilleti.

Zuboly.

Greguss Ágost szobra, Holló Barnabás műve, melyet most lepleztek le Budapesten.

Greguss Ágost családjja a szobor leplezésén.

Jelky Gyula féltetelei.

Kossuth Lajos Tivadar, a mint bátyja beteggyáztól távozik.

A kaposvári úri társaság jótékonycélnél színi előadásának résztvevői.

1. Csernoch János hercegprímás. — 2. Gróf Széchenyi Miklós nagyváradi püspök. — 3. Gróf Csáky Károly váci püspök. — 4. Falusiak a nagygyűlésen.

A KATHOLIKUS NAGYGYŰLÉSÉRŐL, MELYET MOST TARTOTTAK A BUDAPESTI VIGADÓBAN. — Jelky Gyula féltetelei.

A MI URUNK.

Regény. (Folytatás.)

Írta GRAZIA DELEDDA.

— Engem még folkeresni, Predu Maria Deja?

— Igen... valóban... van valami dolgom... és azt akartam... akartam... gondoltam...

— Megyek föl, a misére. De tíz óra előtt már visszajövök és ha az Antonio Moro háza előtt találkozni akarsz velem...

— Nem... nem, jó asszony, ott nem! És aztán mi beszélni valónak van nekünk egymással? Ahá, a válasz... a válasz... Haha, nevetnem kell! Persze, persze, gondoltam rá! De hogyan is volna az lehetséges, hogy egy olyan szép lány, mint Sebastiana, szerethetne engem? És te, az anyja, a derek özvegyasszony, te megérzed olyan emberhez adni a lányodat, a milyen én vagyok? Hát igazán én csak arra kellenék, hogy eltakarjak valami szegényfoltot? Mondd meg őszintén, csak mond! Nem sértődöm meg.

— És valóban, sokkal inkább megalázkodottnak látszok, mint sértődöttnék.

— De az asszony nem jött ki a sodrából.

— Esküszöm neked erre a szentséges keresztre, testvér, hogy tévedésben vagy. Az én lányom? Az én lányom ártatlan és érintetlen, mint a mikor megszületett. És én nem is itélem el azért, ha egy kicsit vidám természetű is volt: én csak magamat itélhetem el azért, hogy ott hagytam egy olyan nőszemély mellett, a ki ezer rossz példával szolgálhatott neki. De én mindég csak egyszerű asszony voltam: olykor elfog a düh, de hidd el nekem, hogy egyszerű, tiszta szívű asszony vagyok testestől, lelkestől. Én hittem a mossiu Perro ígéreteinek és azt hittem, hogy Marieléné Azzena becsületű nő. Oh nem, fiacskám, most már tudom, hogy rosszul cselekedtem. Magammal kellett volna tartanom a lányomat. Átkozottak azok az anyák, a kik elküldik hazulról a lányukat, a kik elhagyják a saját gyerekeiket, ha az ő javukat is vélik ezzel szolgálni. De hát hagyjuk ezt. Sebastiana rossz példát látott maga előtt abban a házban és azt hitte, hogy minden könnyű, hogy mindent szabad. Azért enyelgett veled is. Te tetszettél neki és sajnált is téged, a szerencsétlenségéért. Az én lányom csupa szív, a milyen én is vagyok. Hidd el nekem, jó lélek ő, téged szeret, hidd el fiacskám! Én szegény özvegy vagyok, ő szegény árva: két egyedül való nő vagyunk, fámás nélkül valók, barátok és gyámolók nélkül valók. Neked nem szabad visszaélned a mi gyengeségünkkel, a mi sanyarú helyzetünkkel...

— A férfi, szinte meghatóttan, a földre nézett. Ő is egyedül maradt, mindenkitől elhagyottként érezte magát. És a mint az özvegy minduntalan «fiacskámnak», «testvérnék» szólította, úgy érezte, mintha igazán valami szomorú rokonság fűzné össze őket.

— Hallgass ide! — kiáltotta hirtelen, fölkapta a fejét, és az erdő felé meredt. Aztán egy ideig még hallgatott, elgondolkozva, majd így folytatta: — En olyan ember vagyok, a kinek nincsen veszíteni valója, mert... nincs semmim már, a mit elveszhetnek! El fogok menni a lányodhoz és beszélek vele. Ha ő akarja, hát én is. De aztán már nem szabad megbánnotok és engem sem szabad érte elkeserítenetek, mert én nem azért maradok itt, hogy azután örökösen pörlekedjünk... Tudod, hogy én mit csinálok akkor? Fogok egy jó erős bótot... (a maestra összerézett erre a fenyegetésre) egy vándorbotot és elmegyek innen, hogy soha többé ne láttok...

— Az asszony, a maga részéről, megígérte:

— Meg fogod látni, hogy ez nem következik be! En igérem neked! — és mintha meg akarná áldani ezt az ígéretét, az olvasó kis medáljával keresztet vetett.

A bíró előtt Predu Maria elmondta egész élete folyását; «aztán» eljött Nuoroba, hogy munkát keressen és elmondta, a maga módja szerint, a Sebastianával való esetét is és azt is, hogy a maestra Saju mint üldözi.

A bíró megkérdezte, hogy szándéka-e elvenni a lányt.

— A szándék megvolna. Csak a mód hiányzik hozzá.

Azt hitte, hogy ezzel a válasszal most jó ravasz volt és megnyugodva távozott.

Estig ott járkálgatott Nuoro népesebb utcáskáin és nem tudta elhatározni magát arra, hogy elmenjen-e a maestrához, vagy sem. Végre, mintha valami felsőbb akarat irányította volna lépteit, végigment a Corson, bekanyarodott egy mellékutcácskába és megállott egy rásos kapu előtt, a mely mögött veteményes kert terült el. A kert omladozó kőkerítés övezte. A rásos kaputól balra, a kertben, kis faszor vezetett az egyemeletes kis házikóhoz, külső lépcsőkkel és majdnem szemben vele, de már a kerítés tövében, épülőfélben lévő kis palotácskát lehetett látni, a melynek fehér falai kiragyoztak a faváz és az építőállványok közül. A többi házikók, a melyek a kertecskében köröskörül emelkedtek, nem voltak különbek, mint Antonio Moro vi-tyilója.

Predur Maria betaszította a rásos kaput és a belső ajtón bekopogott, a mely a külső lépcsők boltíve alá nyílt. Sebastiana arca jelent meg az ajtón levő ablak keresztvasai között. A mint felismerte látogatóját, örömben felkiáltott és úgy üdvözölte, mintha a megszabadítója lenne.

— Rab vagyok, Predu Maria Deja! Be vagyok zárva! Az anyám nemsokára jönni fog: elment a templomi áldásra és hogy értünk imádkozzon!

A férfi bambán nézett föl a lányra és nem tudta, hogy mit mondjon, miről beszéljen.

Sebastiana nevetni kezdett:

— Miért jöttél?

— Hát nem vártál engem?

— Már olyan rég várlak! De most már komoly lesz a dolog végre, úgye?

Nem válaszolt, de Sebastiana tovább kacagott és tovább csacsogott, vidáman, szinte önfelédten, mint a madár, a kalitkájának rácsaiba kapaszkodva.

— Tudod, hogy az is férjhez megy? Az az idegen veszi el feleségül. Lám, azért jött az le és azért küldtek el engem, a mikor az jött. Kijátszottak téged, én mondom neked, Gerusale! De most majd vissza adjuk neked a kölcsönt. De tudod, ha nem ajándékozol nekem arany fülbevalókat és egy olvasót arany keresztrel meg ezüst fogpiszkálót és ha nem viszel a templomba, imakönyvvvel a kezembe, akkor barátom, én nem megyek belé a dologba!

Tréfa volt ez? Vagy komolyan beszélt? Predu Maria Dejana maga sem tudta; olyan kevéssé ősmerte Sebastianát! Inkább úgy vélte, hogy tréfál vele. És mégis eszébe jutott, hogy neki ötszáz lírája van eldugva egy szikla alá és már arra gondolt, hogy abból megveheti a fülbevalót, az olvasót, fogpiszkálót és az imakönyvet is!

Sebastiana egyszerre csak eltűnt a vasrács mögül és a férfi hallotta, a mint a csöndes házból tesz-vesz, rakosgat.

Szépítgette magát az ő kedvéért és Predu Maria Dejana leült a lépcső köveire és elnézte ezt a helyet, a hol talán egész további életét el fogja tölteni.

A házikó szerény volt, de a kertnek mégis bizonyos értéke lehet, mert olyan közel van a Corsohoz. Arra gondolt, hogy utóvégre ez a házasság még üzletnek sem valami rossz az ő számára.

Besötétedett. Az egész kis kert csillogott-villogott az alkonyat zöldes és vöröses reflexzeitől és a tücskök vidáman czirpelték. Hirtelen fölhangzott a gyors ütemű, szinte derűs harangozás, a mely az áldást jelentette és a mely föllármázta az alkonyati csöndet.

Predur Maria Dejana az ő szívét is remegni érezte és a szeme ragyogott.

— Szent, szent, szent az Úr Isten, seregek ura: elküldi az estét a forró földre és megáldja azt is, a ki megsiratja vékeit...

Imádkozott és sirt.

Sebastiana meggyújtotta a lámpát és a férfi, a mint ott ült, magában elmélyedve, békességet, szinte boldogságot érzett a szívében. Már úgy érezte magát, mintha Sebastiana férje volna, boldog férje és most ott ül a háza lépcsőfokain, kipiheni magát a napi munka után, mialatt anyósa a templomban időzik és fiatal felesége a vacsorát készíti el. Ki tudja, talán már fia is van... és ki tudja, talán épen most tücsköket fogdos az ő fia a szőlőtőkék között.

Ez az álmoké olyan hirtelen és olyan világosan jelent meg előtte, hogy szinte megrémült tőle és keresztet vetett, mintha villámcsapás fölvilágosítól ijedt volna meg.

Második könyv.

I.

Egy év múlva, augusztusi estén ott ült megint ugyanazon a lépcsőn és várta az anyósát, hogy jó hírt közöljön vele.

Sebastiana már tudta, ősmerte ezt a hírt és fölöttébb elégedett lehetett, mert énekelgetett is, mialatt a ház belsőjében, a vacsorát elkészítette.

És az éneke emlékeztetett a holdfényes éjszakák erdőzúgására, de olykor-olykor mintha megremegett volna, mintha a hangja vijjogóvá lett volna, mint a szerelmes sólyommadaré, a mely a társát keresi a sziklák között.

Predur Maria Dejana álma részben már beteljesedett. Csak még a kis gyerek hiányzott, a ki tücsköt fogdosna. De azért erről a reményesről sem kellett még letenni. Sebastiana még fiatal volt és ő is megfiatalodottnak látszott. Rövidre nyírott, hegyes kis szakállával és derecsedő, földalati elválasztott hajával olyan volt, mint valami tehető kispolgár.

Az anyósa nem soká késett és lassú, kimért lépésekkel közeledett, kezében az olvasóval.

— Jó hír van, napamasszony! Mossiu Perro beleégyezett.

— Bizonyos voltam benne — felelte arcmozdulás nélkül. — Te azt akartad, hogy én menjek el hozzá. Nem, ő nem szeret engem valami nagyon és azt is kihette volna, hogy az én kezem van a dologban. Hogyan adta a tudtára?

— Minden köntörfalazás nélkül. Azt mondtam neki: Lorenzo el akar menni. Ha uraságod azt gondolja, hogy én megfelelő ember volnék az ő helyére, elvállalnám az állását. Az anyósom hajlandó zálogot venni a kertjére, hogy a kaucziót letehessem. A gazda pedig tüstént rámondta: — Rendben van!

— És aztán?

— Aztán megegyeztünk abban, hogy szerződést csinálunk, de azt már a jegyzővel. Holnap délelőtt tíz órakor ott kell lennünk.

— Jól van — mondta a maestra. — Én is ott leszek.

A szerény vacsora elkészült. A két hitestárs és az anyós, — a ki lánya házassága óta «finomabb» szokásokat akart fölvenni és így például asztalnál óhajtott vacsorázni is, bár legtöbbször csak korpás kenyert és sajtot, vagy kenyeret és fűszereket és csak nagyrítán húst vacsoráztak — most ott ültek a konyhában, a melyet az olajlámpa csak gyöngy fényű világított meg. Csönd volt és vörös tányérjaik föl hajoltak.

Sebastiana, a ki még nem felejtette el a mossiu Perro gazdag vacsoráit, saját találmányú levest főzött ma estére. De sem Predu Maria Dejana, sem a maestra, ügyet sem vetett az újdonságra, annyira el voltak merülve gondolataikba. A maestra nyugodtnak igyekezett magát mutatni, bár a szeme csillogott az örömtől.

Végre tehát mégis jobb napokat remélhetnek: az a jó hír, a mit Predu Maria Dejana hozott, megszakította a rossz napok egyhangúságát és talán jobb idők is jönnek most már, a melyek elfeledtetik majd a régieket.

— És ki fizeti a jegyzőt? — kérdezte az anyós félretolva a tányérját. — A tisztesség úgy hozná magával, hogy legalább a felét ő fizesse.

— Fizethetné ő az egészet, az a vén varjú! — mondta Sebastiana, a ki nem mulasztott volna el semmiféle alkalmat sem, hogy egykori gazdáját szidja. — Nem fogja tönkre tenni!

De Predu Maria Dejana sohasem adott semmit sem a felesége szavára: mindég csak úgy beszélt, megdölgötlenül, hebeburgyán, igazi gyerek módjára. E helyett inkább az anyósa szavaira hallgatott, vagy legalább úgy tett, mintha hallgatna a tanácsaira.

— Erre ne is gondoljunk — mondta méltóságteljesen. — Valamelyikünk úgyis megfizeti. Fontosabb az, hogy holnap megkössük a szerződést, ha nem akarjuk, hogy egy barátunk kerékkötője lehessen az egész dolognak.

A maestra elgondolkozva kérdezte:

— Aldo Bruno, azt mondtad, ma le fog jönni?

— Igen, ő ajánlotta ezt a dolgot először nekem és támogatta is a folyamodásomat.

— Ezek szerint te beszéltél vele erről. Pedig nekem nincs sok bizalmam hozzá.

— Oh, azok már elmúlt dolgok! Egyébként, annyi ilyen dolog esik meg a világban. Sebastiana tovább evett és merev tekintettel nézett a tányérjába. Anélkül, hogy a fejét föl emelte volna, mondta:

— Most pukkadt majd csak igazán Marieléné, az a mérges vipera! Láttam ma reggel: olyan mint egy kecske, sárگا, lefogyott.

— Igen, látszik rajta, hogy a házasság nem tesz jót neki... mint a hogy nekünk meg nagyon is izlik! — mondta a férfi, fölújva az arcát. — Nekünk békességet és szerelmet hozott, mi meghízunk belé és piros-pozsgások leszünk tőle, mint a cipő, a mit eszünk; ő pedig, bármennyi is a pénzük, sárgák lesznek belé és lesoványodnak.

— De azért szeretik egymást — mondta a napamasszony gúnyosan — és lehet, talán épen azért fogynak úgy le, mert nagyon is szeretik egymást.

Predur Maria Dejana nevetett, de nem felelt. Sebastiana pedig úgy tett, mintha nem értené a beszédet, mert tudta, hogy a férje őt olyan ártatlannak tartja, mint valami két esztendő kislányt és nem akarta az urát megfosztani ettől a hitétől.

— Láttam Marielénét — kezdte újra. — Meg is állított engem és megkérdezte, hogy igazán várandós vagyok-e? Én azt mondtam: nem igaz, de én azért még nem esek kétségbe. Megértette, hogy ő rá cselezok és azt mondta: jobb, ha az embernek nincs gyereke, akkor többet tud dolgozni és kevesebb a gondja. De én azt feleltem: minek az a sok pénz, ha az embernek nincsenek gyerekei?

— Ő meg azt mondhatta volna neked: nincsen semmiféle veszedelme annak, hogy a pénz ed elfogy, ha gyerekeid lesznek is! — Ki ősméri a jövő titkait? — mondta ki a szentenciát a maestra, paradicsomot kenve egy darab korpás kenyérré. — Láttunk már koldusokat is, a kikből birtokosok lettek.

És most terveket kezdtek szőni a jövőre nézve, a vő meg a napamasszony. A kantinosi állás száz, vagy százhusz lírát jövedelmezett havonként és ez igazi vagyont jelentett a magukfajta egyszerű embereknek, a kik napi egy lírából megélnék.

— Lorenzo meggazdagodhatott volna ott — mondta Predur Maria Dejana. — Neki még családjá se volt. De megvolt benne e helyett a világ minden bűne és szenvedélye és úgy ábrándozott mindig, mint valami kisasszony. Most, úgy látszik, pénzt kaphatott a szüleitől, mert azt mondja, hogy a kontinensre megy és ott fog szerencsét próbálni. Mások meg épen ezért jönnek ide, mint Aldo Bruno. Ő pedig e helyett elmegy innen! És lehet, hogy meg is találja a szerencsét; minden lehetséges...

— Én láttam meggyónni — mondta a maestra.

— Hogy még vannak emberek, a kik gyónni mennek és azután rabolni! — vetette oda Sebastiana.

A maestra szigorúan nézett rá.

— Te hallgass, te hitetlen pogány...

— A becsületes embernek nem kell gyónni menni.

— Hallgass, mert pofon teremtelek!

Elhallgatott hát. A férje előtt mindent mondhatott, de az anyja előtt jól meg kellett rágnia a szavakat.

— Hagyd beszélni — jegyezte meg lustán Predur Maria Dejana. — Talán neki van igaza.

És mintha valami árnyék fátyolosította volna el a tekintetét. Visszagondolt arra, hogy mint gyónt meg ő a házassága előtt. Az elnéző és jólelkű gyóntató pap megkérdezte, hogy hol van az a pénz, a mit a gyújtogatásért kapott; és ő azt felelte: már elköltötte. Tényleg már meg is vette Sebastianának az ajándékokat, a gyöngyház olvasót arany keresztrel, a finom művű fülönfüggőket, a fogpiszkálót és az imádságos könyvet is. Tekintete véve tehát azt, hogy a pénzt már elköltötte, a gyóntató atya megkérdezte a bűnét megvalló bűnöst, hogy megbánta-e legalább a tettét és elhatározta-e magában, hogy nem vétezik többé? És erre sem vetett valami nagy fontosságot, mert talán fölőlegetesen tartotta ezt a kérdést is ebben a

pillanatban, a mikor a bűnös ott térépelt, öszszeszetörten, előtte.

Alig hogy elkészültek a vacsorával, Predur Maria Dejana elment, hogy fölkeresse egykori társát, Antonio Morót, a kivel most megint jó lábon állott és a két asszony, a lépcső köveire ülve, megint csak a jövőre nézve csinálgatott terveket.

A maestra körülnézett, fölémelte impozáns fejét és inkább magának beszélt, mint a lányához:

— Megcsináltatjuk a kert kerítését, a lépcsőket is kijavítjuk és befestjük az ablakfélfákat...

— És Predur köpenye? Elfelejté, hogy az már csupa rongy és olyan, mint egy csavargó malaczlópojája!

— Lassan, lassan, lányom. Először a legfontosabbat. A kerítés az fontosabb, szükségesebb. Ha a kerítés jó, a kert is mindjárt többet ér.

— Oh, oh, a legfontosabb dolgokat először? Hát akkor mi lesz az én cipőimmel? Már olyan nagyok a lyukai, hogy szinte tátott szájjal nevetnek azok a lyukak!

— Te önző vagy és hiú, lányom, egészen új pár cipőd van, olyan, mint egy kisasszonynak és mégis, máris új cipőket kérsz. Itthon meztelán is járhat, a minthogy én is úgy járok itthon: nem hal belé az ember.

De Sebastiana ma este kötekedő kedvében lehetett és tréfásan, szinte gyerekesen csengő szavából mélyes keserűség áradt ki.

— En nem akarok meztelán járni. Annál rosszabb magára nézve, a ki polgárembert szerzett nekem uramul! És most, a mikor gazdag les...

— Tartsd a szádát, lányom! Én becsületes emberhez adtalak feleségül. Talán megbántad

volna, hogy hozzá mentél? Hiányzott csak valamid is, a mióta férjhez mentél? Megvert talán csak egyszer is az urad?

Sebastiana fölkapogott, olyan nevelésesnek találta azt a gondolatot, hogy Predur Maria Dejana őt megverhetné valaha is: de a nevelése ingerelte a maestrát.

— Mit nevelsz? Hát már sohasem javulsz meg, Sebastiana? Nem volna szabad nevetned rajtam, a ki a szülőanyád vagyok. Tisztelet atyádat és anyádat, hogy hosszú életű legyél a földön... De te már nem is törődöl még a tizparancsolattal sem.

— Nem magán nevettem...

— Hát kicsodán akkor? Az uradon? Bálványoznod kell azt az embert, a férjedet. Ő nélküle rossz véged lett volna neked!

Valahányszor az anyja ezt a dolgot érintette, Sebastiana elkomolyodott és úgy látszott, mintha szegyelne a multját. Most sem felelt és összeráncolta fekete szemöldökét.

— Jegyezd meg magadnak jól, hogy még nagyon fiatal vagy és hogy a koponyádban, agyvelő helyett, csak víz lotyog. De ne felejtse el soha, hogy szerencsédre én itt vagyok melletted, hogy irányítsalak és vezesselek, a mint a pásztor a nyáját tereli, bittal és karikással. Mi lett volna belőled, ha nem mégy férjhez? Az én erőmök és az én ravaszságomnak köszönheted, hogy megmentettelek. Én tettem tönkre a vén rókanak ravasz terveit, énekiem sikerült biztosítanom a te szerencsédet. Egyébként egy jó anyának nem is lehetnek más céljai és az én céloom egyedül csak az, hogy gondoskodjam rólad meg a férjedről. De neked legalább a szádát kellene tartanod és hálásnak kéne lenned irántam...

(Folytatása következik.)

A ki a saját szobrát űrzi. Jean-Baptiste Jupille, ki tíz éves pásztorgyerek korában, 1885-ben faczipőjével agyonvert egy veszett kutyát s egyike volt az elsőnek, kiket Pasteur akkor feltalált módszere szerint vesztettség ellen beoltott. Jupille megkapta az Akadémia Montyon-díját, szobrát felállították a Pasteur-intézet előtt, őt magát pedig az intézet portásának alkalmazták. A képen saját szobra előtt látható, 25 éves jubileumakor.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Rozsda. Olvasóink élénken emlékeznek még Szende-Dárdai Olga regényére, melyet most egy éve közölt lapunk. A regény most könyv alakban is megjelent két kötetben a bizonyára ép oly érdeklődést fog kelteni ebben a formájában, mint mikor lapunkban, folytatásról-folytatásra olvasták. Különösen a női olvasók érdeklődését fogja meg, mert igazi asszonyi regény, a mely asszonyi szempontból nézi a világot, sajátlagosan asszonyi problémát világít meg és társadalom-rajzában is sok van a szeretetreméltó asszonyi maliciából. Egy nagyon gyakori női típust ragad ki: az úri leányt, a ki lelkileg finom és arisztokratikusan érzékeny, tele van mindenféle tehetséggel és igazi lelki előkelőséggel, vágyva-vágyik a szabadság, függetlenség után, de nem bír kivergődni abból a függő helyzetből, melybe vagyontalansága juttatja: nem tanul életében semmi hasznavehetőt, nem ismeri az életet s visszarad durvaságtól, kiméltelenségétől, nem finom és nem előkelő voltától; minduntalan megpróbál rálnéni a függetlenség útjára, de az első lépés után tehetetlenül visszarad, nem tudja a maga életét maga megoldani, — csak a véletlen oldhatja meg. Úri családok vagyontalán lányai ezren és ezren vannak így: hazulról csak a finomabb igényeket, a magasabb társadalmi körhöz tartozás öntudatát hozzák magukkal, azok nélkül az anyagi eszközök nélkül, melyek erre kellenének, a férjhez-menetelnek is csekély lehetőségeivel, ezért egész életükre a pártában maradt szegény rokon, megvesz szerepére vannak kárhoztatva. Szende-Dárdai Olga regénye kemény és szúrós kritikát mond az efféle leányok nevelésére, részben az egész társadalmi körre, a melyből kikerülnek s megpróbálják megmutatni az utakat, a melyeken életüket szilárdabban és önállóbban meg-alapozhatják. Abból az irányból való a regény, a mely kritikát alá veszi a mai nők helyzetét minden oldaláról, megpróbálja újra értékelni mindazokat az erkölcsi és társadalmi értékeket, melyek a hagyományos felfogások és előítéletek szerint a nő életét determinálják és új megoldásokat próbál a nők helyzetének problémáira. A nők elégedetlensége, megkötöttségük elleni lázadozásaik, erőfeszítéseik helyzetük javítására a mai társadalom leg-érdekesebb és legfontosabb jelenségei közé tartoznak s ebből a gondolatkörből támadt Szende-Dárdai Olga regénye. Problémái, tárgyalásának módja nem pszichológiai, hanem társadalmi, bizonyos mértékig irányregénynek lehet mondani; meg is

vannak benne ennek a műformának nemcsak típusos hibái, hanem erényei is és megvan benne a bátorság a megrogzított előítéletekkel és elfogultságokkal való szembezállásra.

A «Budapesti Szemle» most megjelent novemberi száma tartalma javarészt báró Eötvös József emlékének szenteli, közzéle a Kisfaludy-társaság Eötvös-ünnepén tartott felolvasásokat. Beöthy Zsolt mint szónokot, Négyesy László mint költőt és Alexander Bernát mint gondolkodót méltatja Eötvöst. A továbbiakban Ráthonyi Reusz Frigyes az evolúció-involúció fogalmáról értekezik, Buday László a községi reformról és községi háztartásról, Kégl Sándor folytatja Shelleyről, a nagy angol költőről szóló tanulmányát. A szépirodalmi részben Arkosi Ferenczi Kálmán novellája, Endrődi Sándor szép verse és Wigand János Umland-fordítása adják a füzet szépirodalmi tartalmát. A Szemle rovat műkiállítás kritikát hoz, az Értelmit rovat több könyvet ismertet. A Budapesti Szemlét Berzevich Albert és Beöthy Zsolt közreműködésével Voinovich Géza szerkeszti és a Franklin-Társulat adja ki; előfizetési ára egész évre 24 korona, egyes szám ára 2 korona.

Mikszáth almanachja, mint minden évben, az idén is megjelent, Herczeg Ferenc szerkesztésével. Előszót a szerkesztő irt hozzá a vérvád meséjének keletkezéséről, a könyv többi tartalmát tizenkilenc irt tizenkilenc novellája adja: Barsonyi István, Nagy Endre, Bede Jób, Bródy Miksa, Balla Ignác, Lőrinczy György, Krúdy Gyula, Pekár Gyula, Lovik Károly, Hellai Jenő, Szonaházy István, Révész Béla, Gárdonyi Géza, Biró Lajos, ifj. Hegedűs Sándor, Malonyay Dezső, Kosztolányi Dezső, Móricz Zsigmond, Herczeg Ferencz a novellák szerzői.

Revue Franco-Hongroise ezimel újabban nagyon jóra való s a francia nyelvű tanulókra nézve nagyon hasznos lap jelenik meg, a mely francia szövegeket ad — kitűnő írók és költők műveit — magyar jegyzetekkel és magyarázatokkal, úgy hogy a kezdő francziák is könnyen olvashatják. Legújabb száma George Sand Indiána-ját kezdi közzélni s van benne egész sereg kis elbeszélés, vers, szindarab. A lapot Jakob D. és Schöntag A. szerkesztik; előfizetési ára egész évre 14 K. Kiadó-hivatala: Budapest, VI., Gyár-utca 26.

A «Jó Pajtás» Sebők Zsigmond és Benedek Elek képes gyermeklapja legújabb, november 16-iki számába Lampérth Géza irt verset, Rudnyánszky Gyula kis szindarabot, Sebők Zsigmond folytatja

Dörnyögő Dömötör úr utazását a cserkészfiúkkal tutejón, Zuboly régi magyar gyermekversekkel közöl érdekes képeket s cikkeit, Zöldi Márton novellát irt, Bőr Dezső képet rajzolt, Elek nagyapó mókás mesét mond el, Zsiga bácsi mulatságos tréját, Danielné Lengyel Laura folytatja regényét. A kis krónika rovat apróságai, a rejtvények, szerkesztői üzenetek egészítik ki a szám gazdag tartalmát. A «Jó Pajtás»-t a Franklin-Társulat adja ki, előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 fillér, félévre 5 korona, egész évre 10 korona, egyes szám ára 20 fillér. Mutatványszámot kívánatra küld a kiadóhivatal (IV. ker. Egyetem-utca 4.).

Uj könyvek. Rozsda. Regény, irta Szende-Dárdai Olga. Két kötet. Budapest, Franklin-Társulat; ára 6 K. Mikszáth almanachja, szerkeszti Herczeg Ferencz. Budapest, Singer és Wolfner; ára 2 K.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: GÁSPÁR MENYHÉRT volt 48-as főhadnagy, 95 éves korában Kaposvárott. — Dr. LENDL György Temes megye nyusztelébéli főorvosa, 94 éves korában Karácsonyban. Az elhunyt a 48-as szabadságharcot mint honvéderős küzdötte végig. — Nemes FORSTER Benő földbírtokos, 48-as honvéd főhadnagy, 89 éves korában Dunaföldváron. — Teóvári és gyömőrei Gyömörény GÁSPÁR 48-as honvéd, Zala vármegye törvényhatósági bizotts. és nemesi választmányának stb. tagja, 81 éves korában Zalagőgyén. — SZÉLL IMRE, a kőrös-tisza-marosi ármentesítő társulat nyug. főpénztárosa. 82 éves korában Galgahévízen. — Hadusfalvi SELLENBERG JÓZSEF köz- és váltóügyvéd, Zempléni megye törvényhatóságának tisztelbéli főügyésze, 68 éves korában Gálszécsen. — Novák JÓZSEF ügyvéd, 66 éves korában. — Szendrői GEÓCZE Tamás nyug. királyi törvényszéki irodatiszt, 65 éves korában Komáromban. — JABLONSKY János nyug. főreáliskolai tanár, 65 éves korában Kistétényben. — BRUCK FERENCZ a hazai általános biztosító társaság főpénztárosa, 63 éves korában. — Dr. MESKÓ BÉLA, a temesvári árvászek elnöke, 58 éves korában Temesvárott. — NEUSCHL FERENCZ nyug. honvéderős, 58 éves korában Budapestben. — MÖCKER VILMOS cs. és kir. kapitány, 40 éves korában. — REDNIK GERGELY nyug. királyi pénzügyőri felügyelő Budapestben. — ÖBESCI KORLEINCH IMRE, a Magyar Általános Hitelbank nyug. tisztviselője, 52 éves korában. — HAHN BÉLA m.

Étvágytalanság,

vagy a tejtől való undorodás jelei igen sok esetben az iskolás gyermekek korán kezdődő idegességének, a legtöbb esetben elhárítható a baj a «Kufeko»-vel való táplálás révén, mert ez a már évtizedek óta bevált tápszer tejjel, kakaóval, lejjel, fűszerekkel és más élelmiszerekkel készíthető el. Minden gyermek szívesen veszi és test-súlyukat gyarapítja. A 107 receptből álló «Kufeko»-szakácskönyvet ingyen adják minden drogériában és gyógytárban.

EGYEMBERT KERESK AKI NEM VISEL PALMA KAUCSUK-CIPOSARKOT

Steckenpferd

illiomtejszappan BERGMANN & CO. gyártmánya TETSZŐEN a. E. elérhetetlen látszó szexuális elvonulásra és nélkülözhetetlen szer arcz- és bőrpótlásra, mely szántalan elismeréssel bizonyíthatnak. Gyógytárakban, drogériákban, illatszerek és fodrász üzletekben 80 fillérért kapható. Szintugy pártatlan hatású női kézapótlásra a Bergmann «Manera» illiomkrémje, mely tubusukban 70 fillérért mindenütt kapható.

GORLEY GOÛT AMÉRICAIN

Schweizer's Selymet házhoz! Kérjenek minál a mi újdonságainkból fekete, fehér, vagy színesben: crêpon, lapponés, chinés, ottoman, massalin stb. mousseline 120-cm. széles, méterje K. 1.30-tól kezdve, básony ruháknak, és blúzoknak, pils. kabátoknak és köpenyeknek, valamint blúzok varratlan és ruhák valódi svájci hímzéssel batiste, gyapjú, és sztyamban. Mi csakis keskenyedik szolid selymeszövetet árulunk, közvetlenül magánvevőknek, postaköltség, és vámmentesen a házhoz. (Dupla levélbátyeg.) Schweizer és Társa, Luzern U 24 (Svájcz)

Bluz és Pongyola remek újdonságok meglepő olcsó árakon. Costüm és ruha mérték szerint készül: REICH HENRIK czégnél, BUDAPEST, IV., EGYETEM-U. 9. SZ. Saját műhely. ■ Telefon: 142-06.

JESCOCZIPÓK ELSŐRENDÜK! Egységárak: A legjobb 12-50 kor. A legelegánsabb 16-50. RAKTÁRAK: Deutsch Antal IV. ker., Kecskeméti-utca 19. sz., IV. ker., Kossuth Lajos-utca 2. sz., VII. ker., Erzsébet-körút 36. sz. Telefon: 44-57. — Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Szekely Bertalan Album.

Karácsonyi ajándéknak minden előfizetőnknek — újkor belépő új előfizetőnknek is — pompás kivitelű albumot adunk nagy festőművésznünk,

Szekely Bertalan műveiből a művész tíz festményének művészi kivitelű színes másolatával Gerő Ödön szövegével.

Ez album lesz a nagy mester művészetének első összefoglalása s egyúttal párját ritkító képgyűjtemény, marandandó dísz minden család könyvtárának. A

Szekely-Album karácsonyi számunkkal egyidőben fog megjelenni, előfizetőnknek ingyen küldjük meg. Újkor belépő új előfizetőnknek is. A Vasárnapi Ujság kiadóhivatala. Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

SAKKJÁTÉK. 2875. számú feladvány Palkoska Emilől, Prága sőtr. Világos indul és a harmadik lépésre mattot ad.

Szerkesztői üzenetek. Erzsébet. (Legenda.) Más lapban már megjelent verset nem szoktunk közölni. Szeretem a harcot. Őszel. Súlytalan és tartalom nélküli dolgok, semmiféle színvonalig nem érnek föl. Álom. Alaktalanul kővalyó ábrándos szövegek, melyeknek alig van valami tartalma. Fohász. Rettenetes próza, pedig lendületes és erőteljes akarna lenni. Ház. Csak hiszi, hogy volt valami érdekes mondani-valója; leginkább csak bombaszt, a mit mondani tud.

KÉPTALÁNY. A «Vasárnapi Ujság» 42-ik számában megjelent képtalány megfejtése: Karikatúra. Felolós szerkesztő: Hoitsy Pál. Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Vármegye-u. 11. Kiadó-hivatal: Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

kir. állami végrehajtó, 37 éves korában. — Dr. HALÁSZ FRIGYES, az Országos Munkásbiztosító Pénztár tisztviselője, 32 éves korában Budapestben. — Özv. FELEKÉY REZSŐNÉ szül. Császka Mária, 77 éves korában Budapestben. — Özv. FEER ZSIGMONDNÉ, néhai Feer Zsigmond főiskolai tanár és 48-as honvéd főhadnagy özvegye 64 éves korában. — Ujszászi USZÁSZKI IMRÉNÉ szül. nemeskosztolányi Kosztolányi Etelka, 26 éves korában Lussinpiccolóban. — Özv. Győry JÓZSEFNÉ szül. Éder Mária 64 éves korában Budapestben. — POPELKA VILMOSNÉ szül. Schäffer Mária 38 éves korában Budapestben.

EGYVELEG.

*Legmelegebb tenger a Vörös-tenger, a melynek déli részében a víz 32 Celsius fok. Az ember, ha a víz fölött utazik, úgy érzi magát, mintha egy meleg fürdőmedencebe vizen csónakázna.

*A déli jeges tengerben olyan óriási tömegű jéghegyek képződnek, a melyeknek magassága 70-80 méter, a víz alatti része pedig 5-600 méter. A mi éghajlatunk alatt ekkora jégtömeg egy nyáron nem bírna teljesen megolvadni.

Nálunk a nők arczbőre már természetlő fogva csinos, de épp olyan érzékeny a nagyon csipős hideg és a túlságosan forró nap sugarakkal szemben. Elkerülendő a napütés okozta megbarbulást, a kieserespedést, a foltokat, sőt a szemölcsöket is, ajánlatos a Crème Simon, a Simon-féle puder és szappan naponként való használata; nem tévesztendő össze más krémekkel. Kapható: J. Simon, Páris, továbbá gyógyszerárakban és drogériákban.

1900 augusztus 9-én dr. Jessen Straesburgból Párisban érkekezést tartott a fogak ápolásának fontosságáról. Többek között kijelentette: «Fogaknak racionális ápolása a legjobb megakadályozója a betegségeknek és igen fontos, hogy ezt a ténnyt, amennyire lehetséges, tudomásukra is adjuk. Egészséges fogak első feltételei annak, hogy a gyomrot jó állapotban tarthassuk, mert azáltal, hogy ételünket jól megemésztjük, egészségünket fentarthatjuk, avagy helyreállíthatjuk». A fogak tisztítására és jókarban tartására a legjobb szernek a Sarg-féle Kalodont ajánljuk, mely hála gyógyító tulajdonságának, a társadalom minden rétegében nélkülözhetetlen toalet-cikknek bizonyult.

AZ ÚJ „BERSON“ Gummi-sarkot. Mindenki visel, aki eleganciára és kellemes járásra valamit ad. Bersonművek, Budapest VII.

Van-e homokja? ha igen, akkor keverje ezementtel és készítsen falitéglákat, fedőeserepeket, úrtümböket, padló- és járdalapokat, csöveket, léposófokokat, oszlopokat stb. belőle. — Szállítjuk az összes gépeket és formákat ezen jövedelmező iparághoz. Dr. Gaspary & Co. gépgyára Markranstädt, Leipzig mellett. Kérjük gyárunkat meglátogatni. 228. számú árjegyzék ingyen.

SALVATOR kivaló bór- és lithiumos gyógyforrás. vese- és hólyagbajoknál, köszvényél, cukorbetegségeél, vörhenyél, emésztési és lélegzőszervi szervek hurutjainál kitűnő hatású. — Természetes vasmentes savanyúvíz. Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban. SCHULTES ÁGOST Szinye-Lipóczi Salvatorforrás-vállalat, Budapest, V., Rudolf-rákpart 8.

Lohr Mária (Kronfusz) Gyár és főüzlet: VIII., Baross-u. 85. A főváros első és legrégibb csipkefőrtő, vegytisztító Telefon: 1622-37 és kellemesítő gyári intézete. Pótlak: II., Pá-utca 27. IV., Esh-út 6. V., Kossuth-utca 14. V., Harmad-utca 4. VI., Tere-kerút 39. VI., Andrássy-út 16. VIII., József-körút 2.

TÁTRAFÜRED TÉLI GYÓGYHELY. TÉLI SPORT REKREÁCIÓ KLÍMA. 5 1/2 km BOBPÁLYA, KORCSOLYAPÁLYA. Téli idején: DECEMBER - MÁRCIUS Prospektust küld a GRAND HOTEL IGAZGATÓSÁGA.

MINDEN HÁZTARTÁSBAN NÉLKÜLÖZHETETLEN A 32 arany éremmel és a legfelső elismeréssel kitüntetett, VILÁGHIRŰ „SCHÖBERL-ÁGY“

ASSZONYOK. zavaroknál, ha már mindent megpróbáltak eredménytelenül, úgy hozzák meg az orvosoktól elismert, fényesen bevált szert. Meglehető eredmény. Szavatolt ártalmatlan. Naponta hálalratok. I. erősségű M. 4.50, II. erősségű M. 6.50. — Diskréte vámentes székletelés utánvétel. Laboratórium F. Gutschke 572. Berlin C. 2. Pávák mérsékelt árban eladó. Cim: Postamester, Kőly. Bőjel 210 cm. hosszú, kényelmes ruganyos-ágy. Nappal elegáns szék. Használatban 184.000 darab. Kapható minden kivitelben. Szétküldés a világ minden részébe. Schöberl Róbert udv. száll. es. és kir. szab. gyára által. Kizárólag: Budapest, Harisbazar. Mivel újabban többféle silány utánzatot hoznak forgalomba, felkértem a t. közönséget, hogy ilyeneket saját érdekében utasítson vissza. Árjegyzék bérmentve. — Ugyanitt szabadalmazott ágygyá alakítható diványok, székek betegek részére, sodronyágyak és díszes diványpárnák kaphatók.

A Magyar Királyi Államvasutak téli menetrendje.

A vonatok indulása Budapest nyugoti p.-u.-ról. Érvényes 1913 október hó 1-től.

Table with columns for direction (Dél felé, Dél felől), departure time, destination, and return time.

A vonatok indulása Buda-Császárfürdőről. Table with columns for direction, departure time, destination, and return time.

A vonatok indulása Budapest keleti p.-u.-ról. Érvényes 1913 október hó 1-től.

Table with columns for direction (Dél felé, Dél felől), departure time, destination, and return time.

A vonatok indulása Budapest-Józsefvárosról. Table with columns for direction, departure time, destination, and return time.

Footnote: 1) December 15-től bezárólag február 28-ig közlekedik.

A vonatok érkezése Budapest nyugoti p.-u.-ra. Érvényes 1913 október hó 1-től.

Table with columns for direction (Dél felől, Dél felé), arrival time, origin, and departure time.

A vonatok érkezése Buda-Császárfürdőbe. Table with columns for direction, arrival time, origin, and departure time.

A vonatok érkezése Budapest keleti p.-u.-ra. Érvényes 1913 október hó 1-től.

Table with columns for direction (Dél felől, Dél felé), arrival time, origin, and departure time.

A vonatok érkezése Budapest-Józsefvárosra. Table with columns for direction, arrival time, origin, and departure time.

Footnote: 1) Csak vasárnapról hétfőre hajló éjjelen közlekedik.

Rozsnyay chininczukorkája iztelen Mátvás

Többbeörösen kitünt. 1869-ben a magyar orvosok és természetvizsgálók 6. ünnemű vándorgyűlésén negyven arany pályadíjjal jutalmazva.

Láz ellen! Nem keserű! Legjobb szer láz, váltóláz, malária ellen, különösen gyermekeknek a kik keserű chinin bevenni nem képesek.

Valódi, ha minden egyes pillanatban a beteg szemében a Rossnyay Mátvás névalírása olvasható.

Rozsnyay Mátvás gyógyszerésztára Arad, Szabadság-tér 8.

Parádi-Parsen

Míg eddig a régi bőrbetegségek, a legkülönbözőbb súlyos ideg-bajok a szipkor, a női arcot élektelenítő palatánások s a női nemű szervek folyással kombinált hurutos megbetegedéseinek kezelésénél csekély értékű idegen vizekre voltunk utalva, addig újabbban a

visben vastartalommal oly kincsinél van, mely minden eddigi arsen-savas viznél (Roncegno Leviso) hatásosabb, és könnyebben emészthető s manapság már, minthogy legelőkelőbb orvosi tekintélyeink felkarolják s a fogyasztók egész serege dicsérettel használja, hazánkban csaknem kizárólag keresetnek örvend. — Egy postálada (7 palack) parádi arsen vastartalmu gyógyvizet Magyarország, összes postaiállomásra 6 K 50 K-ért bér. szállít a főraktár

ÉDESKUTY L. cs. és kir. udv. szállító BUDAPESTEN.

Kapható minden gyógyszerben és megbízható fűszerkereskedésben.

POLENAI GYÓGYFORRÁS

Elsőrangú diátikus víz: legdél-több asztali ital. Nagymérvű illóanyag-tartalma foga renklivül gyógyhatású. Különösen: gyomor-bajok, étvágytalanság, a gyomor- és bél krónikus hurutjai, köszvény, vese, hólyag és vizelet szervek bajainál.

Egy nem mindennapi fogadás!

Döntsön a nagyközönség!!! Melyik jobb??

Mint a cipőkrémfogasztó közönség jól tudja, létezik: «Mágnás» cipőkrém és «Kürti» cipőkrém.

A Mágnás cipőkrém gyárosa Herczeg Géza úr arról értesült, hogy az Elsner Rezső és Társa r.-t. a saját Kürti cipőkrémjét — mint a legjobb cipőkrémet — kinálja a vevőknek.

Egy napon a két cipőkrém-gyáros véletlenül egy fülkében utazva, elhatározták, hogy azok között, akik leghelyesebben megokadatozzák, melyik a jobb, a Mágnás-e, vagy a Kürti cipőkrém, a következő értékes tárgyakat osztják szét:

- 1. Egy hat személyre szóló evőeszközt (Bachruch A. udv. ékszerésztől).
2. Egy briliáns gyűrűt (Latzko Testvérek udvari ékszerészekétől).
3. Egy női aranyórát (Lechner József udvari óráraktárától).
4. Egy férfi aranyórát (Lechner József udvari óráraktárától).
5. Egy arany karkötőt (Latzko Testvérek udvari ékszerészekétől).
6. Egy hat személyre szóló porcellán szervizt (Fischer Emil majolikagyárostól).

A kérdés az, melyik jobb? A Mágnás-e vagy a Kürti cipőkrém? Akik a választ legjobban tudják megokadatozni, azok a fentnevezett ajándékok egyikét ingyen kapják meg.

Mindenütt kérjük a Mágnás és Kürti cipőkrémet, hogy elhasználása után pontos véleményét adhassanak és ezen véleményét kérjük a pontos cím megadásával az alanti céghez megírni: Herczeg Géza gyáros, csász. és kir. udv. szállító, Budapest, V., Nádor-utca 6. szám.

A Mágnás és Kürti cipőkrém 30 filléres dobozban mindenütt kapható.

K. NUTH KÁROLY mérnök és gyáros.

Gyár és iroda: Budapest, VII. ker., Garay-utca 70.

Központi víz-, gáz- és gőzfűtés, légszűrés és vízvezeték, csatornázások, szellőztetések, szivattyúk, víziródműv emelőgépek stb. Tervek, költségvetések, jövedelmi előirányzatok gyorsan készíthetnek.

Vásároljon osztálysorsjegyet a Török-palotában Budapest, IV., Szervita-tér 3/c.

Fiók: V., Váci-körut 4. Telefon 11-58. Távirati cím: „Törökek” Budapest.

1/2 sorsjegy 1/2 sorsjegy 1/4 sorsjegy 1/5 sorsjegy K12- K6- K3- K150

Huzás már november 20. és 22-én.

MEGJELENT

katonai puska a mellényzsebben

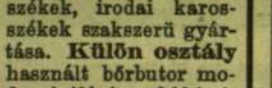
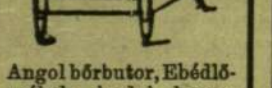
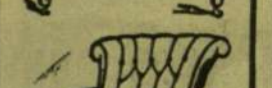
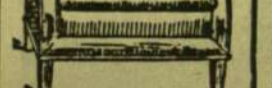
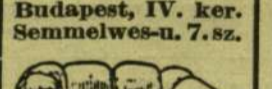
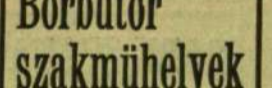
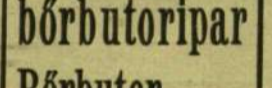
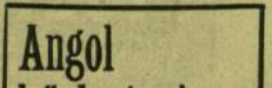
a 7.65 és 9mm-es Frommer

Baby-pisztoly nagy kaliberű, hat- lövetű mellényzsebbe való tegerver katonai puskázárzattal, a Fegyver- és Gépgyár R.-T., Budapest, gyártmánya. Kapható minden jobb fegyver-kereskedésben.

Angol bőrbutoripar

Bőrbutor szaktműhelyek

KENDI ANTAL Budapest, IV. ker. Semmelweis-u. 7. sz.

Angol bőrbutor, Ebédlő-székek, irodai karos- székek szakszerű gyártása. Külön osztály használt bőrbutor modernizálására, felfrissítésére és festésére. Székekalkitások.

100 gyertyafény erős, óránkénti világításra 3-5 fillérbe kerül, nincs kanóca, bárhóvá vihető és semmi körülmények között fel nem robbanhat.

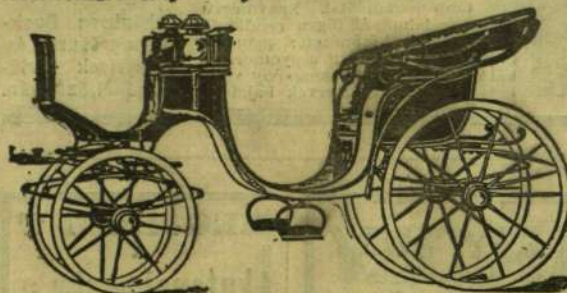
ÁLLANDÓ KIÁLLÍTÁS megtekinthető, minden vételkötelezettség nélkül

Wiktorin és Társa Bpest, VIII. kerület, Baross-utca 1. szám.

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Legjobb beszerzési forrás! Kész ágyak jó cseh ágytollból!!

Kocsiárucsarnok Budapest, IX., Köztelek-utca 4.

A monarchia legnagyobb kocsiárucsarnoka. Árjegyzék ingyen.

MARGIT-CRÉME

Margit-szappan 70 fillér. Margit-pouder 1 K 20 fill.

Gyártja Földes Kelemen laboratoriuma Aradon. Kapható minden gyógyszerárban, illatszér- és droguazletben.

VASÁRNAPI UJSÁG

47. SZ. 1913. (60. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. BUDAPEST, NOVEMBER 26.

Szerkesztési iroda: IV. Vármeze-utca 11. Egres szám 40 fillér. Előfizetési feltételek: Egészévre 20 korona, Félévre 10 korona, Negyedévre 5 korona.

Csak a hölgyeket érdekli! Első magyar női egészségügyi és testápolási cikkek szaküzlete KELETI J.

Technikum Mittweida. Igazgató: A. Holst, tanár. Szász királyság.

NAGYNYED-en Gyümölcs és Sétányfákat Sima gyökerekes és oltott SZŐLŐVESSZŐKET.

Modern művészeti lakberendezések u. m. háló-, ebédlő-, uri szalon berendezések.

„DELI” éttermei Budapest, Duna-corso. Lunch, Diner, Souper - à 3-4 korona.

Aranyérem, Wien 1912. IDEGGYÖNGE FÉRFIAK elgyöngült erejüknök visszatérését elősegítik az EVATON-TABLETTÁK.

PARK-SZANATORIUM Budapest, VI. ker. Aréna-ut 84/b. VAROSLIGET.

SZÜLÉSZETI OSZTÁLY SZÜLŐ NŐK RÉSZÉRE.

Riessner Kályhák Phönix-folytonógók Pluto az új rendszer. Fortuna Ringeisen Testvérek cégnél Budapest, Hold-utca 21.

HIRSCH és FRANK Budapest-Salgótarjáni Gépgyár és Vasöntöde Részvénytársulat BUDAPEST, VI. KER., ARÉNA-UT 127. SZ. téglagyári gépek.

Jendvassik Jenő: Ülő leány.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT Téli Kiállításáról.